

Toimintakertomus 2022

Hollolan kunta

Elinvoiman palvelualue

Elinvoimavaliokunta 14.3.2023

Sisällys

Elinvoiman palvelualue	2
Toiminnan kuvaus.....	2
Elinvoimajohtajan katsaus vuoteen 2022.....	2
Elinvoiman palvelualueen henkilöstö	11
Talousarvion toteutuminen	12
Käyttötalous	12
Investoinnit.....	14
Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	19
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	21
Valtuustotason toiminnalliset tavoitteet	21
Vastuualueiden käyttösuunnitelmatason toiminnalliset tavoitteet	26
Osallisuus	33
Ilmasto- ja ympäristötoimenpiteet	34
Riskienhallinta	36
Hollolan Vesihuoltolaitos	41
Vesihuoltopäällikön katsaus.....	41
Talousarvion toteutuminen	45
Käyttötalous	45
Investoinnit.....	45
Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	46
Taseyksikön tilinpäätöslaskelmat	47
Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot	50

Elinvoiman palvelualue

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toimintaedellytysten kehittämistä. Palvelualue tuottaa elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kuntatekniikan palvelut, huolehtii osaltaan joukkoliikenteen suunnittelusta ja asuntotoimen viranomaistehtäväjärjestelyistä ja vastaa rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen palveluiden järjestämisestä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Palvelualue toimii elinvoimavaliokunnan ohjauksessa tuottaen tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä palveluita pääasiassa kuntalaisille. Palvelualue koostuu viidestä vastuualueesta: kehitys- ja kaavoituspalvelut (kaavoitus, maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto), kuntatekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Suoraa elinvoimajohtajan alaisuudessa sijaitsee asiantuntijaorganisaatio, joka koostuu elinkeino-, työllisyys- ja joukkoliikennepalveluista. Lisäksi vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pl investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Elinvoimajohtajan katsaus vuoteen 2022

Yleistä elinvoiman palvelualueen toiminnasta 2022

Palvelualueen toiminta oli työntäyteistä ja kiireistä vuonna 2022. Heti vuoden alussa käynnistettiin strategisten ohjelmien hankevalmistelu. Valmistelutyö satoi useita asiantuntijoita ja elinvoimavaliokunnan työryhmää. Kunnan strategiset hankkeet hyväksyttiin kesäkuussa valtuustossa resurssilisäyksineen. Itse hanketyö käynnistyi pikkuhiljaa loppuvuodesta, ja työ jatkuu koko valtuustokauden.

Yksi kunnan tärkeimmistä strategisista hankkeista on keskustakortteleiden suunnittelu ja toteuttaminen. Kehitysvaiheen suunnittelu käynnistyi aktiivisesti kesälomien jälkeen. Suunnittelua on viety eteenpäin ja kevään 2023 aikana valmistaudutaan seuraavaan suunnitteluvaiheeseen siirtymistä.

Ilahduttavaa oli viime vuonna, että yhteistyö yritysten ja kunnan välillä koettiin tärkeäksi ja Hollola nousi yrittäjien kuntabarometrissa Päijät-Hämeen ykkössijalle.

Talouden hoito onnistui suunnitellusti, vaikka eri vastuualueilla tulot ja menot toteutuivat ennakoidusta poiketen. Talouden toteutumasta kerrotaan katsauksen loppuosassa. Kokonaisuudessaan toteutumaan voi olla tyytyväinen.

Taajama- ja talousmetsien metsäsuunnitelmat saatiin hyväksytyiksi. Vuoden aikana käynnistettiin metsäsuunnitelmien mukaiset toimenpiteet. Metsäsiin liittyvät työt työllistävät oletettua enemmän. Jatkossa arvioidaan, miten metsäomaisuuden hoito on tarkoituksenmukaista järjestää kunnassa.

Kiinteistömyynti onnistui hyvin. Hollolan vanhainkoti myytiin uudelle omistajalle elokuussa. Hollolan pelastusasema ja Hämeenkosken paloasema myytiin vuoden lopussa Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.

Syksyn aikana valmistauduttiin ympäristöterveydenhuollon vastaanottamiseen Hollolan kunnan organisaatioon 1.1.2023 alkaen. Toimintansa aloitti 9 kunnan yhteinen ympäristöterveyslautakunta.

Vastuualueiden toiminta 2022

Kehitys- ja kaavoituspalvelut

Koko kuntaa koskeva Strategisen yleiskaavan päivitys, Strateginen yleiskaava 2020, hyväksyttiin 10.5.2021 mutta päätöksestä tehdystä valituksesta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen ei tullut päätöstä v. 2022.

Asemakaavoja hyväksyttiin vuoden 2022 aikana kaksi. Sorvasen asemakaava on Vesikansassa lähellä Vesijärveä Ali-Tohkasantien lounaispuolella ja Ruskorinteen asemakaava Vesikansassa Toisenmäentien länsipuolella liittyen Norolantien ja Perähaanpolun omakotiasutukseen. Sorvasen pientaloalueen asemakaavassa on 44 omakotitonttia ja kolme pientalojen tonttia. Alue mahdollistaa noin 70 asunnon rakentamisen, jolloin alueelle tulee noin 150-200 uutta asukasta. Kaava-alueella on lisäksi lähivirkistysaluetta.

Ruskorinteen yksityisen aloitteesta laadittu palveluasumisen asemakaava on hyväksytty toukokuussa 2022, mutta kaava ei ole valituksen johdosta lainvoimainen. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa alueelle toteutettava palveluasumisen kokonaisuus. Kaavassa osoitettava rakennusoikeus yhteensä 3 200 k-m². Kunnan ja maanomistajan kesken on tehty maankäyttö- ja rakennuslain 91 b §:n mukainen maankäyttösopimus.

Raakamaata ostettiin Vesikansasta Sorvasen viereiseltä alueelta ja Paassillan lounaispuolelta yhteensä noin 19,8 ha. Lisäksi raakamaahankintaneuvotteluita käytiin Salpakankaan asuinalueiden laajennussuunnalla, Nostavalla ja Vesikansassa, neuvottelut eivät johtaneet kauppoihin vuonna 2022. Omakotitontteja oli haettavana Vesikansan Tasatarhankaaren ja Salpakankaan Perhoslehto III alueilta.

Omakotitontteja luovutettiin seitsemän kappaletta. Kahdesta kerrostalotontista tehtiin suunnittelu- ja ennakkomarkkinointivaraus. Maanhankinnassa oli selvityksessä kunnassa olevien asemakaavoitettujen katualueiden haltuunottosopimukset ja katualueiden haltuunottojen lohkosten valmistelu.

Keskuskortteleiden kehittämistyö keskustan vetovoimaisuuden ja palvelujen parantamiseksi aloitettiin laaditun investiorikilpailutuksen pohjalta kumppanuussopimuksella Wasa Groupin kanssa.

Salpakankaan keskusta-alueen kehittämissuunnitelmassa koottiin ehdotus tehtävistä toteuttamistoimenpiteistä ja niiden vastuutahoista v. 2023 päätöksentekoa varten. Keskustan kehittäminen sekä keskustakortteleiden että sisäisen keskustan kehittämissuunnitelman osalta ovat strategisia hankkeita.

Elinkeinopalvelut

Covid pandemia hellitti otettaan mutta niin yritysten kehittyminen kuin myös yritystonttimyynti kohtasi uusia haasteita. Ukrainan sota vaikutti välillisesti todella paljon materiaalien ja raaka-aineiden hintoihin sekä saatavuuteen. Energianhintojen nousu toi valtavia haasteita ja jopa yritystoiminnasta luopumisia/ konkurssseja, mutta toisaalta lisäsi yritysten kiinnostusta uusiutuvaan energiaan ja siihen siirtymiseen. Aurinkosähköä käsittelevä tilaisuus oli suosittu ja erittäin hyviä kehityshankkeita lähti liikkeelle pitkin vuotta.

Vuoden aikana toteutui yhden tontin myynti Kukonkoivusta ja eteni kunnanhallituksen hyväksyttäväksi tontin vuokraus Soramäestä. Tonttimyynnissä on paljon haasteita Hollolassa. Niihin on tartuttu elinvoiman palvelualueen asiantuntijaorganisaatiossa strategisen hankkeen kautta, haasteet eivät ratkea nopeasti ja niiden edistäminen vaatii sekä taloudellisia että henkilöresursseja.

Yrittäjäjärjestön kanssa on jatkettu dialogista yhteistyötä, ja haastattelututkimuksella on saatu paljon hyödyllistä tietoa edelleen hyödynnettäväksi mm. kehittämissuunnitelmille, oppilaitoksille ja työllisyyspalveluille. Verkostoituminen, dialogi ja vuorovaikutus on kantanut hedelmää, sillä Hollola nousi yrittäjien kuntabarometrissa Päijät-Hämeen ykkössijalle. Tiedottaminen ja tiedon perille saaminen on kehityskohtena.

Ladec ja Lahti Region ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita ja rooli korostuu entisestään nyt, kun Lahden seudulle on sijoittumis- ja kehitysvetoa. Hollolalla on mahdollisuus olla tässä alueellisessa kehityksessä mukana työpanoksellaan ja aktiivisuudellaan.

Yritykset ja kunta –ilmastokumppanuuksia solmittiin Hollolassa 2022 ennätysmäärä eli 13 yrityksen kanssa ja työ jatkuu.

Työllisyyspalvelut

Maaliskuussa 2021 alkanutta valtakunnallista kuntakokeilua jatkettiin vuoden 2024 loppuun saakka, jolloin vuoden 2025 alusta on tavoitteena käynnistää lakisääteisten työllisyyspalvelujen tuottaminen kokonaisuudessaan kunnissa. Vuoden 2022 aikana on lakiehdotuksesta annettu lausuntoja, ja se on edennyt loppuvuodesta eduskunnan eri valiokunnissa. Lahden seudun kuntakokeilussa mukana olo on mahdollistanut Hollolassa lakisääteisten työllisyyspalvelujen tuottamisen osalle työttömistä työnhakijoista jo ennen vuotta 2025, ja on hyvä pohja tulevan suunnittelulle. Vuoden lopussa saatiin yhdeksän kunnan yhteinen hankerahoitus (AKKE) Päijät-Hämeen liitolta koordinaattorin palkkakuluihin TE24 yhteistyösopimuksia suunnittelemaan ja koordinoimaan.

Kuluneen vuoden aikana on Hollolassa ollut kuntakokeilun asiakkaita noin 720 kuukaudessa. Heidän työttömyysturvastaan ja työllistymisen edistämisestä on huolehtinut vuoden aikana kahdeksan omavalmentajaa, joista neljä on TE-toimiston myöntämää henkilöresurssia. Kuntakokeiluun on osoitettu myös työllisyyspäällikön resurssia 50 %, samoin vastuupalmentajan 50 %. Asiakasmäärät ovat olleet maltilliset noin 80-90 asiakasta/omavalmentaja. Kunnan puolella työllisyyspalvelujen tiimiin kuuluu lisäksi työllisyyssihteeri, kaksi työvalmentajaa ja Kunnontiimin työllisyyskoordinaattori, vastuupalmentaja ja kaksi määräaikaista työvalmentajaa.

Kunnontiimin toiminta vakinaistui vuoden 2022 aikana. Valmennuksessa oli keskimäärin noin 20 asiakasta/viikko. Erilaiset vaihtelevat työtehtävät niin rakentamisen, korjausrakentamisen, kiinteistöhuollon avustavien tehtävien, luontoreittien huoltoon ja rakentamiseen liittyvien tehtävien, ja muiden satunnaisten tehtävien lisäksi kuuluvat asiakkaiden tehtäväkuvaan. Tämä antaa hyvän mahdollisuuden työkokeiluun ja palkkatuetun työn aikana selvittää asiakkaiden jäljellä olevaa työ- ja toimintakykyä, selvittää mahdollisia osaamisen puutteita, ja tukea ja kannustaa työllistymisessä monin eri tavoin.

Suurin osa kuntakokeilun asiakkaista on pitkään työttömänä olleita työnhakijoita, joiden työ- ja toimintakyky saattaa olla rajoittunut tai epäselvä. Tämän selvittämistä on jatkettu vuoden aikana edellisenä vuonna käynnistyneen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän Työkyky-hankkeen kanssa. Tämän lisäksi Hollolassa on laadittu työkyvyn selvittämiseen oma asiakaspalveluprosessi, josta vastaa yksi omavalmentajista. Haasteena on edelleen riittämättömät terveydenhuollon palvelut, joista on käyty keskustelua hyvinvointiyhtymän kanssa. Yhteisen tavoitteen saavuttamista hidasti hyvinvointialueen suunnittelutyö.

Työllisyyspalvelujen toiminta on hiljalleen vakiintunut uuteen toimintamalliinsa kuntakokeilun aikaan. Resurssien ja työllisyyspalveluiden organisaatiota arvioitiin kuluneena vuonna, ja arviointitarve säilyy tulevat vuodet. Vuoden 2025 alusta alkava kaikkien työllisyyspalvelujen tuottaminen omassa kunnassa vaatii myös laajaa suunnittelutyötä sitä edeltävinä vuosina. Laki hyväksyttiin eduskunnassa 1.3.2023 ja on presidentin esittelyssä maaliskuuhuhtikuun vaihteessa.

Työllisyyspalvelut tarjoavat asiakkailleen kokonaisvaltaista ja laajaa palvelua; cv-pajat, yleishyödylliset, työnhaunvalmennukset, kunnan nuorten työkokeiluhankkeen Osuman tarjoamat työkokeilu- ja palkkatukipaikat, työkokeilut ruokapalveluissa: Yhteistyötä on tehty elinkeinopalvelujen kanssa, jossa tehdyn yrityskartoituksen pohjalta on saatu rekrytointitöihin liittyviä yhteydenottoja.

Valmennuspalveluja ostettiin kaksivuotisen sopimuksen mukaisesti myös vuonna 2022 Hämeen Harjulan Settlementiltä. Valmennettavat sijoituivat Kierrätyskeskus Patinaan. Yhteistyötä tehtiin myös Hollolan 4H-yhdistyksen kanssa, jotka koordinoivat kesätyöseteitä oman toimintansa ohella myös muihin yhdistyksiin. Erityinen ilonaihe on kunnan tukemat 4H-yrittäjät, jotka huolehtivat mm. Vähä-Tiilijärven rannalla olevasta kesäkahvilasta. Kunta tarjosi omassa toiminnassaan nuorille 50 kesätyöpaikkaa ja kesätyöseteitä jaettiin yrityksille 75 kpl.

Kokonaisuutena vuosi 2022 oli erinomainen työllisyyspalvelujen osalta. Työmarkkinatuen maksuosuus painettiin lähemmäs pandemiaa edeltävään aikaan ollen vain 1 317 000 €, säästöä vuoteen 2021 jopa 315 000 €. Työttömyysprosentti aikuisilla oli keskiarvoltaan 7,5 ja nuorilla alle 25-vuotiailla 7,5. Vuoden 2022 aikana Covidin hellitettyä otetaan, palattiin täysimääräisesti lähitapaamisiin. Tällä on ollut myönteinen vaikutus niin työttömien työnhakijoiden asioiden edistämiseen kuin työmarkkinatuen maksuosuuteen.

Liikennepalvelut

Korona matkustuskäyttäytymisen muutoksineen on edelleen näkynyt liikennepalvelujen arjessa jonkin verran, vaikka käänne parempaan on tapahtunutkin. Lahden seudun linjaliikenteessä kumulatiivinen matkamäärä vuonna 2022 oli -14,2 % verrokkivuoteen 2019 verrattuna. Lipputulot vuonna 2022 olivat noin -3,1 % vuoteen 2019 verrattuna. Hollolan osalta lipputulot jopa kasvoivat edellisestä vuodesta hieman yli 100 000 euroa.

LSL-liikenteen runkolinjastouudistus tuli täydessä laajuudessaan voimaan 1.7.2022 alkaen. Samassa yhteydessä Hollolan entiset päärunkolinjat (4 ja 8) yhdistettiin uudeksi runkolinjaksi 4 ja sen entiset "linjapäätt" Lahdessa suunnattiin Ahtialan suuntaan, jolloin suorat matkakeskusyhteydet menetettiin. Hollolan päässä reittimuutoksia ei tehty. Tilalle saatiin tiheämpi vuorotarjonta suoraan kauppatorille, mutta palautetta tuli, puuttuvista ja/tai vähäisistä, suorista matkakeskusyhteyksistä, joita varten käynnistettiin elokuulla uusi linja 24 Salpakankaalta matkakeskukselle. Sen kysyntä jäi syksyn aikana kuitenkin melko vähäiseksi.

LSL:n toimesta on otettu käyttöön uutta, reaaliaikaista, matkustajainformaatiota jo edellisen vuoden aikana ja matkustustytytyväisyyttä linjoilla mitataan säännöllisesti. Lisäksi autoissa otettiin käyttöön lähimaksuominaisuus. Waltti-vyöhykejako uudistusta on valmisteltu käyttöön otettavaksi 1.3.2023. Käyttövoimaratkaisuihin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi otetaan kantaa kulloisenkin hankintakohteen kilpailutuksen yhteydessä. Seudulliset matkustajamäärät raportoidaan vuosittain.

Hollolan kunnan järjestämässä palveluliikenteessä toteutui keväällä 1156 tehtyä matkaa (ed. kevät 1048) ja syksyllä 1255 matkaa (ed. syksy 1196) eli yhteensä 2411 matkaa, lisäys 7,4 %, (ed. vuosi 2244 matkaa). Matkustajamäärän kehitystä seurataan ja palvelu- ja asiointiliikenteen markkinointia kehitetään. Selvitystä palveluliikenteen seudullisesta kehittämisestä ei ole vielä käsitelty Lahden seudun joukkoliikennelautakunnassa.

Hollolan koululaiskuljetuksien tilausajojen asteittaista avaamista ja markkinointia kaikille avoimena asiointiliikenteenä on jatkettu vuoden 2022 aikana autokapasiteetin, autokiertojen ja aikataulujen sallimissa rajoissa. Yhteydet toimivat joka suunnalta. Tällä mahdollistetaan myös muiden asiakasryhmien kulkumahdollisuudet koululaisten mukana oman alueensa sisällä ja/tai kuntakeskukseen koulupäivinä.

Kuntatekniikka

Vuonna 2022 valmistuivat seuraavat kohteet: Perhoslehto III, Kiventöyry 3. rakennusvaihe, Keskuskadun sillankorjausurakka sekä Hirvimäen 1 rakennusvaihe. Hirvimäen osalta keväälle 2023 jäi viimeistelytyötä. Elohopealampuista luopumista toteutettiin Tiilikankaantiellä sekä Tiilijärventiellä.

Norolantien katusaneeraus siirtyi vuodelle 2023 vesihuollon saneeraustarpeen myötä.

Peikopuiston ja Okeroisten leikkipaikat perusparannettiin. Salpakankaan koulun kuntopolku perusparannettiin. Uudet uimakopit rakennettiin Kirkonrantaan sekä Iso-Tiilijärvelle.

Uusi alueurakoitsija, Terranor Oy, aloitti työt 1.10.2022. Alueurakoitsijan työn aloitukseen panostettiin ja työtä seurataan säännöllisesti hyödyntäen myös urakoitsijan selainpohjaista toiminnanohjausjärjestelmää.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakentamisen lupa-asiat keskittyivät lähinnä kunnan uusien tonttialueiden pientalorakentamiseen sekä yleisesti korjaus- ja muutoshankkeisiin. Erityisesti energiaan liittyvien muutostöiden määrä kasvoi vuoden kuluessa, mikä paikkasi lupamäärissä vähentynyttä uudisrakentamista. Vuonna 2022 ei saapunut lupahakemuksia suurempiin asuntokohteisiin, eikä yritystonttien uudisrakentamiseen, ja myös pientalojen rakentaminen väheni loppuvuotta kohti. Tämä näkyy tilastoissa asuntomäärän ja laajuustietojen alenemana edellisiin vuosiin nähden sekä lupamaksutuloissa talousarvion alittumisena. Lupa-asioiden kokonaismäärä laski noin 20 % edellisen vuoden tasosta. Lupien käsittelyajat lyhenivät hieman entisestään, rakennuslupien keskimääräisen käsittelyajan ollessa edelleen alle kaksi viikkoa.

Rakennusvalvonnan lupamaksujen tulot jäivät noin 40 % (100 000 €) talousarvion tulotavoitteesta. Vuoden kuluessa tulojen alenemaa pystyttiin kompensoimaan noin 60 000 euron verran menosäästöillä. Palvelujen ostoissa saavutettiin säästöjä ympäristönsuojelun edistämistehtävien määrärahoista sekä rakennusvalvonnassa digitointipalvelun korvautumisesta kunnan sisäisellä työpanoksella. Syksyn osavuosikatsauksessa ennustettiin, että tulojen alenema kompensoituisi em. menosäästöillä, mutta loppuvuoden lupatilanne ja tulokehitys oli edellisiä vuosia heikompa ja lopulta toimintakate alittui noin 40 000 € talousarvioon nähden.

Rakennusvalvonnan paperiarkistojen digitoinnissa Sarastian toteuttaman kilpailutuksen viivästyminen ja siinä valitun digitoitintoimijan kapasiteettihaasteet viivästyttivät digitoitopalvelun alkamista. Em. viivästyksiä kompensoitiin jatkamalla digitointia kunnan sisäisellä työpanoksella. Samoin sovellustoimittaja Trimblen viivästyksistä johtuen sähköisen arkiston integraation käyttöönotto siirtyi vuodelle 2023. Rakennustietojen kiinteistöveroselvitys jatkui palveluhankinnan sopimuksen mukaisesti. Selvitykseen liittyvät kyselyt toteutettiin keväällä ja mittauskäynnit alkoivat syksyllä. Selvitettyjen rakennustietojen rekistereihin tallentamista toteutetaan hyödyntämällä myös sovellustoimittajan tiedonsiirtoratkaisuja. Loppuvuonna avoimena olleessa rakennustarkastajan rekrytoinnissa ei saatu virkaa täytettyä, vaan rekrytointi avataan uudelleen 2023.

Ympäristövalvonnan toimintaan vaikuttivat eniten henkilövaihdokset ja niistä johtuneet sijaisuudet, mutta rekrytoinneissa onnistuttiin hyvin. Vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpanon projekti aiheutti ennakoitua suuremman määrän vapautushakemuksia. Myös yhteydenottoihin reagoimattomia kiinteistöjä on useita, mikä aiheuttaa hallintopakkomenettelyinä suurempaa työtarvetta projektia jatkettaessa. Projektia jatketaan 2023-2024 määräaikaisen ympäristötarkastajan viran työpanoksella, joka hyväksyttiin resurssilisäyksenä strategisten ohjelmien yhteydessä. Pienjärvien tarkkailuohjelman 2022-2027 toteutus alkoi uuden toimijan kanssa ja tarkkailun myötä saadaan edellistä ohjelmakautta kattavampaa tietoa vesistöjen tilasta. Vesistötyötä tehtiin Hollolan Vesistövisio 2025 –ohjelman mukaisesti eri yhteistyötahojen kanssa. Hankerahoituksella toteutettavia töitä jatkettiin elinvoiman palvelualueen laajempaan yhteistyönä, ympäristövalvonnan ollessa enemmän asiantuntijaroolissa.

Ympäristövalvonnan lupa-asioissa työmäärää lisäsi poikkeuksellisen suuri määrä uusia maa-ainesten ottoon liittyviä yhteislupakohteita. Energiahankkeisiin ja kiertotalouden liiketoimintaan liittyvät asiakaskysymykset lisääntyivät ja naapurikuntien alueella käynnistyneet suuret rakennushankkeet vaikuttivat mm. erilaisten maa-aineksiin liittyvien toimintojen sijoittumiseen tai kysyntään myös Hollolan alueelle. Ympäristövalvonnan asiakaspalvelulla pystyttiin ennaltaehkäisemään asiakkailta saapuvien uusien kirjallisten vireillepanojen tai haittailmoitusten määrää.

Perustehtäviensä ohella rakennus- ja ympäristövalvonta pyrki osallistumaan aktiivisesti kunnan sisäiseen yhteistyöhön strategisten hankkeiden valmistelussa, sekä tukemaan elinkeinopalvelujen työtä yritystoimintojen sijoittumiseen liittyvissä kyselyissä.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Sisäinen asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin helmikuussa 2022 hyvin tuloksin. Tulosten perusteella ruokalistaa muokattiin asiakastoiveiden mukaisesti.

Ruokapalveluun rekrytoitiin vakituisen työsuhteeseen kolme uutta työntekijää. Yksi työntekijä siirtyi toisen työnantajan palvelukseen ja kaksi jäi eläkkeelle vuosien 2021–2022 aikana.

Siivouspalveluissa oli rekrytointihaasteita. Paikkoja ei saatu täytettyä syksyllä 2022 toivotulla tavalla. Kaksi henkilöä siirtyi toisen työnantajan palvelukseen ja yksi henkilö jäi eläkkeelle. Yksi tehtävä täytettiin ja kaksi tehtävää järjestettiin sisäisillä toiminnallisilla muutoksilla. Henkilöstövajetta paikattiin myös ostopalveluna. Vuoden 2023 alusta aloittaneeseen hyvinvointialueeseen siirtynyt Hollolan pelastuslaitos siivotaan kunnan siivouspalvelujen toimesta vielä vuonna 2023, tähän ei ollut suunniteltu resurssivarausta saatujen ennakkotietojen pohjalta. Lisäksi ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstöä kuormittivat lyhyt- ja pitkäkestoiset poissaolot.

Salpakankaan koululla sijaitsevan Koulurinteen aluekeittiön lattia pinnoitettiin vuoden 2022 kesä- ja heinäkuun aikana. Samassa yhteydessä keittiön laitteistoa uusittiin kahdella yhdistelmäuunilla ja yhdellä patapesukoneella. Laitteiden kustannukset 40,5 t€ alv 0 % katettiin käyttötalouden investointiosasta. Lattiaremontin ajaksi viime kesän toiminta siirrettiin Tiilikankaan keittiölle. Koulurinteen aluekeittiö on päivystävä keittiö, joka on auki vuoden kaikkina arkipäivinä.

Ylijäämäruoan jakaminen aloitettiin yhteistyönä seurakunnan kanssa. Seurakunta toimittaa valmiiksi pakatut ruoat eteenpäin ruokaa tarvitseville kuntalaisille.

Pölyn ja puhtaudenhallinnan ylläpidon *toimenpideohjelman suunnitelma* toteutettiin Rambollin toimesta, toimeksiantajina olivat Hollolan tilapalvelut Oy ja siivouspalvelut. Toimenpideohjelman tarkoitus on avata ja tukea käyttäjien ja palveluntuottajien vastuita koulujen ja päiväkotien tilojen pölyn ja puhtauden hallinnassa. Tilojen olosuhdekatselmus tehtiin kuudessa (6) kohteessa. Rambollin toimesta henkilöstöä haastateltiin tilojen käyttäjien, kunnossapidon ja siivouspalveluiden osalta. Pölyn ja puhtaudenhallinnan ylläpidon

toimenpideohjelman suunnitelma esiteltiin esihenkilöstölle ja sen jalkauttaminen käyttäjille ja palveluntuottajille aloitettiin.

Ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstön työhyvinvointi parani vuosien 2020–2021 tasosta. Mittarina oli syksyn 2022 työhyvinvointikyselyn tulokset, jotka olivat kokonaisuudessaan hyvällä tasolla. Tulosten perusteella voi todeta, että esihenkilötyöhön panostaminen kannattaa.

Ruoka- ja siivouspalveluissa pandemian vaikutus näkyi vielä vuoden 2022 kevätkaudella ylimääräisinä ruoanjakopisteinä, joilla oli suora vaikutus lisääntyneisiin elintarvikekustannuksiin. Ruokailijamäärien päivittäinen vaihtelu oli huomattavaa. Tilanne normalisoitui syyslukukauden 2022 alusta.

Kiinteistöpalvelut

Hollolan Tilapalvelu Oy toteutti vuoden aikana pääosin rakentamishojelman 2022 investoinnit ja PTS-hankkeet suunnitelman mukaisesti, sekä tarvittavat kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimenpiteet. Merkittävimmät investointihankkeet kohdistuivat Salpakankaan kouluun, Sote-keskukseen, Viirikukoon, Herralan kouluun, Uimahalliin ja Kalliolan päiväkotiiin. Merkittävimmät PTS- korjaukset kohdistuivat Salpakankaan kouluun, Heinsuon kouluun, Hollolan pelastusasemaan, Kalliolan kouluun, Desico- päivitykseen ja Varman kiinteistön purkuun.

Hollolan Sote-keskus aloitti toimintansa 1.1.2022. Lopullista vuokrasopimusta valmisteltiin taloustietojen valmistumisen jälkeen yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa.

Uimahallin korjattavuuden ja mahdollisen uudisrakennuksen osalta toteutettiin elinkaaritarkastelu Sweco Rakennustekniikka Oy:n toimesta. Tarkastelussa arvioitiin elinkaaren (50 vuotta) hiilijalanjälkeä ja elinkaarikustannuksia. Valtuusto päätti 14.11.2022 kokouksessa, että uimahalli peruskorjataan ilman laajennusta.

Kunnanviraston osalta aloitettiin huhtikuussa ulkoseinärakenteiden kuntotutkimus Polygon Oy:n toimesta ja hanke valmistuu toukokuun lopussa. Muuten keskustakorttelit -hanketta on viety eteenpäin kunnan toimesta.

Salpakankaankoulun C-osan julkisivun seinälevyt uusittiin tammikuussa ja Viirikukon toiminnalliset muutokset valmistuivat kesäkuussa. Kiinteistö otettiin kunnanvirastolta siirtyvän henkilöstön käyttöön elokuun alussa. Hämeenkosken koulun energiatehokkuushankkeelle saatiin Business Finlandin energiatukea 22 380 euroa ja hanke valmistui elokuussa. Työllisyyspalveluille tehtiin toimitilat Hollolan Asuntotalot Oy:n Tiilijärventie 5D kerrostaloon.

Sopimukset ja kehittäminen

Hollolan Tilapalvelu Oy kilpailutti rakennustekniset puitesopimukset vuoden vaihteessa tulevalle 4 vuoden ajalle. Kunnan ja Hollolan Tilapalvelu Oy:n välinen vuoden 2022 palvelusopimus valmisteltiin helmikuussa. Kiinteistöjen ulkoalueiden kunnossapitopalvelut kilpailutettiin Hilmassa ja uudeksi ulkoalueurakoitsijaksi valittiin Viherpalvelu Hyvönen Oy vuosille 1.10.2022 - 30.9.2027.

Maakuntien Tilakeskuksen ja kunnan johtoryhmän kanssa valmisteltiin Hollolan kunnan toimitilajohtamisen kehittämissohjelmaa yhteisissä työpajoissa. Hollolan Tilapalvelu Oy on osallistunut esimerkillisesti kunnan ilmastotyöhön ja energiatehokkuustoimenpiteisiin mm. Ilmastotyöryhmätyöskentelyllä ja energiansäästötoimenpiteiden valmistelulla.

Kiinteistöjen korjausvelka oli vuoden 2022 alussa noin 7,1 M€ ja vuoden lopussa noin 6,2 M€. Luvuissa ei ole mukana kehitettäviä ja myytäviä kiinteistöjä. Kiinteistöjen bruttoneliömäärä on vuoden lopussa 95 075 brm2.

Energiat, energiansäästö ja ympäristövaikutukset

Kiinteistöjen lämmityksessä siirryttiin vihreään lämpöön Lahti Energian kaukolämpöverkon osalta 1.1.2022 lähtien. Tämän seurauksen vuotuiset Co2- päästöt vähenivät 1350 tonnista 450 tonniin. Kompensoimatta on vielä Hämeenkosken ja oman lämpötuotannon osuudet.

Kuntien energiategohkuussopimuksen raportointi toteutettiin maaliskuussa koko kuntakonsernin osalta. Energiakulutus on vähentynyt vuodesta 2019 alkaen noin 14,5 %. Sähkön kulutus on laskenut vastaavasti 23 % Led- valaistuksen lisääntymisen vuoksi. Hollolan kunta liittyi ”astetta alemmas”- kampanjaan 9.9.2022. Kunnan energiasäästöyön pohjaksi Hollolan Tilapalvelu Oy valmisteli toimintasuunnitelman energiansäästötoimenpiteistä ja energiapulaan varautumisesta. Kunnanhallitus hyväksyi toimenpiteet 17.10.2022 kokouksessaan. Tavoitteena on säästää energiaa 2400 MWh (15 %) seuraavan vuoden aikana. Energiansäästötoimenpiteiden tilanne 31.12.2022: sähköenergiaa on säästetty syyskuun ja joulukuun välillä 326 MWh ja lämpöä 749 MWh, yhteensä 1075 MWh, joka on 45 % tavoitteesta.

Alla taulukossa on esitetty Hollolan Tilapalvelu Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuma seuraavassa:

Strategian näkökulma		Palvelujen Hollola
Strategian tavoite		Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.12.2022
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Kiinteistöjen korjausvelan määrä ei kasva.	Korjausvelka 2021 oli 7,1 M€ ja 2022 6,2M€, korjausvelka väheni.
Tilankäytön tehostaminen tiloista luopumalla tai ulosvuokraamalla	Tilojen käyttöaste 95 %.	Tyhjiä epäkelpoisia tiloja on vain kunnanvirastolla.
Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät nouse vuoden 2021 tasosta	Kiinteistökohtaiset kustannukset	Kiinteistöjen liiketoiminnan kulut pysyivät likimain ennallaan, vaikka leasing-kohteiden vuokrat nousivat reilusti korkojen nousun myötä.
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteisiin vastaaminen sovitussa ajassa (vastausaika) < 24 h. Lähtötaso 72 h. Asiakaspalautekyselyn toteutus, palautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Tavoitteellinen vastausprosentti 30%.	Asiakaspalautteisiin vastaaminen toteutuu <24h. Kiinteistöjen käyttäjien arvio oli 4,2, edellisen vuoden toteuma oli 3,6. Vastausprosentti oli 100 %.
Kiinteistöjen vuokrauksen hallinnointi ja sen kehittäminen kestäväälle tasolle	Vuokrasopimukset laadittu ennen vuokra-ajan alkua (sisäiset ja ulkoiset sopimukset)	Vuokrasopimukset on laadittu ennen vuokra-ajan alkua.

Vesihuoltolaitos

Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Kiventöyry/Tasatarhan 3-vaiheen ja Hirvimäen 1-vaiheen uusille asemakaava-alueille. Paimelanraitille ja Kirkkotielle rakennettiin vesihuollon liittymälinjoja asemakaava-alueiden ulkopuolelle. Runkovesijohtoa ja -viemäriä saneerattiin Soramäentiellä noin 260 m ja jätevesiviemäriä sujutettiin Hämeenkosken kirkonkylällä noin 1,6 km. Tikkakalliontien, Suotien ja Hämeenkosken ns. Kuustenmaan jätevesipumppaamot saneerattiin. Hämeenkoskelle rakennettiin Ojastenmäen talousveden paineasema.

Vuodelle 2021 budjetoiduista investoinneista Pihkatien alapuolisen, Soramäentie-Kuntoilijankujan välisen vesihuollon saneerauksen ja Perhoslehdon asemakaava-alueen 3-vaiheen vesihuollon rakentamiskustannuksia siirtyi vuodelle 2022 yhteensä noin 85 000 euroa. Toisaalta vuodelle 2022 budjetoiduista kohteista Norolantien hulevesiviemäriin rakentaminen siirtyy vuoteen 2023, koska tarve laajeni vesihuollon haastavaan saneeraukseen. Myös Kukonkoivun sekä Kärkölä-Herrala välin vesihuoltohankkeet jäävät Hollolan vesihuoltolaitoksesta riippumattomista syistä toteutumatta vuonna 2022. Lisäksi Laitialan jätevesien pienpuhdistamon saneeraus ja Salpa-Mattilan vedenottamon saneeraus siirtyvät vähintään osin ennakoimattomista haasteista johtuen myöhemmäksi.

Investointeja tehtiin vuoden aikana 2,75 miljoonan euron edestä, joista 60 % oli uusinvestointeja ja 40 % saneerausinvestointeja. Investointien suhde liikevaihdosta oli 59,4 %, kun suositeltu taso on luokkaa 40-50 %. Investointibudjetista jäi toteutumatta noin 0,75 miljoonaa euroa.

Lahti Aqua Oy on hoitanut Hollolan vesihuollon asiakas- ja operatiiviset palvelut konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat palvelumaksut laskivat noin 100 000 € johtuen Kariniemeen johdettavien jätevesiosuuksien laskusta sekä pääsääntöisesti vain vuodelle 2021 kohdistuneista ICT-investoinneista.

Vedenkulutus laski 2,2 % ja laskutettu jätevesimäärä 3,1 % edellisestä vuodesta. Vesimäärien lasku johtuu pääosin energiakriisistä, minkä vuoksi etenkin asutus on vähentänyt vedenkulutustaan. Myös koronaepidemian hiipuminen on vähentänyt vedenkäyttöä.

Vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksutulot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna vedenkulutuksen vähentymisen myötä. Kokonaisuutena tilinpäätös oli 55 578,18 € alijäämäinen. Lainakanta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta oli vuoden lopussa 2 475 000 €.

Vesihuollon materiaali- ja rakentamiskustannukset ovat nousseet viime vuosina merkittävästi, kuten myös energia- ja muut käyttökustannukset vallitsevasta maailmantilanteesta johtuen. Hollolan vesihuoltolaitoksen hinnastoa muutettiin vuoden 2022 aikana niin, että perusmaksut nousivat 10 % 1.1.2023 alkaen. Nosto oli tarpeen, jotta laitoksen toimintakustannukset voidaan kattaa ja varautua tuleviin menoihin. Samalla kohtuullistettiin suurimpien kiinteistöjen liittymismaksuja niin, että jatkossa on aiemman kolmen sijasta neljä erilaista kiinteistötyyppiä, joilla on ns. aiheuttamisperiaatteen mukainen maksukerroin.

Hollolan vesihuoltopalveluista on tehty kahdet eri kyselytutkimukset, Yhdyskuntatekniset palvelut 2022 (FCG) ja Lahti Aqua Oy:n tilaama asiakastutkimus (Innolink). Molemmista kyselyissä asukkaat ovat antaneet pääosin hyvät tai erinomaiset tulokset vesihuoltopalveluille. Parhaat pisteet Hollola on saanut talousveden laadusta sekä jätevedenpuhdistamojen toiminnasta.

Hollolan vesihuoltolaitos tiedotti vuoden 2022 aikana erilaisista vesihuoltoon liittyvistä asioista ja uutisista kunnan kotisivuilla ja somekanavilla sekä osin myös paikallislehdissä. Lisäksi tiedotettiin kirjeitse kaikkia asiakkaita hinnaston muutoksesta sekä vesihuollon häiriötilanteisiin varautumisesta.

Talousveden valvontatutkimusohjelman päivitettiin, jonka yhteydessä WSP:tä täydennettiin koskettamaan myös vedenottamoiden käyttämän pohjaveden riskinarviointi. Vesihuollon varautumisesta järjestettiin keväällä sidosryhmäpalaveri ja varavoimakoneiden käytöstä harjoitus elokuussa. Vuonna 2022 jatkettiin ympäristönsuojelun kanssa toiminta-alueella sijaitsevien, mutta vesihuoltoverkoston liittymättömien kiinteistöjen velvoittamisprojektia. Vesihuoltolaitos osallistui tiiviisti kunnan ensimmäiseen hulevesien hallintasuunnitelman laadintaan, joka valmistui vuoden 2022 alussa. Työtä jatkettiin laatimalla konkreettisempi ja viranhaltijakäyttöön tarkoitettu hulevesiohjelma, jossa toimenpiteille on kirjattu tavoitteelliset aikataulut ja vastuutahot.

Käyttötalouden toteutuminen

Elinvoiman palvelualueen (pois lukien vesihuoltolaitos) talousarvion käyttötalouteen varatut määrärahat toimintakulujen osalta olivat 24,3 M€. Toimintakulujen toteuma-% oli 99,7 %. Tuotot toteutuivat yli budjetin ollessa 19,8 M€, toteuma-% oli 102,5 %. Toimintakate oli 561 t€ parempi kuin talousarvio.

Kuntatekniikan toimintatuotot toteutuivat budjetoitua paremmin 48 t€, valmistus omaan käyttöön toteutui 23 t€ suurempana. Kuntatekniikan toimintakulut kokonaisuudessaan alittuivat 13 t€, kuntatekniikan nettoalituksen ollessa yhteensä oli 84 t€. Katujen ja yleisten alueiden nettoalitus oli 78 t€. Liikuntapaikkojen nettoalitus oli 11 t€ ja varikon nettoylitys oli 5 t€.

Liikennepalveluiden talousarvio toteutui seuraavasti: Tulot ylittyivät 135 t€ (13,5 %), joka johtui lisääntyneistä valtionavustuksista (mm. koronatuki). Lipputulot jäivät alle arvion 68 t€, vaikka lisääntyivätkin edellisestä vuodesta hieman yli 100 000 euroa.

Kulut ylittyivät 531 t€ (28,9 %) ja nettokulut 396 t€. Vuoden 2022 talousarvio oli jo lähtökohdiltaan alijäämäinen vuoden 2021 toteutumien perusteella. Ylitystä lisäsi voimakas kuljetuskustannusten nousu sekä seudullisen runkolinjastouudistuksen vaikutukset Hollolaan. Palveluliikenteen kasvu selittyy kuljetuskustannusten yleisellä nousulla. Muut yhteistoimintaosuudet (LSL-organisaation kustannukset) johtuvat henkilöstökulujen kasvusta ja osin kertaluontoisten palveluhankintojen kustannuksista.

Työllisyyspalveluiden toimintakate alittui 120 t€. Työllisyyspalveluissa työmarkkinatukimenot alittuivat 203 t€. Palkkatukityöllistäminen toteutui budjetoitua 249 t€ suurempana, jolloin palkkatukituloakin saatiin 199 t€ enemmän. Kuntalisä ja kesätyöseteleiden määrärahoista jäi käyttämättä 64 t€.

Kehitys ja kaavoituspalveluiden toimintatuotot toteutuivat 155 t€ suurempina ja menot alittuivat 12 t€, nettoalituksen ollessa 176 t€. Puunmyyntituotot olivat 112 t€ suuremmat kuin talousarviossa.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan nettoylitys oli 41 t€. Rakennuslupamaksutulot alittuivat 96 t€. Kulut alittuivat 60 t€. Säästöjä saavutettiin mm. palveluiden ostoissa.

Ruoka- ja siivouspalvelujen toimintakulut alittuivat 205 t€, ja toimintatuotot alittuivat 178 t€, nettoylityksen ollessa 28 t€. Tuottojen alitus johtui ruokapalvelun tuottojen jäätyä 93,5 prosenttiin tavoitteesta. Vastaavasti kulujen alitukseen merkittävimmin vaikutti arvioitua pienemmät henkilöstökulut 129 t€ ja 37 t€ pienemmät kuljetuspalvelun kulut. Henkilöstöpalvelujen ostoon käytettiin 23 t€ arvioitua vähemmän.

Kiinteistöpalveluissa PTS-korjausbudjetti 908 t€ alittui 194 t€. Hollolan Tilapalvelu Oy:n palvelumaksun säästö kunnalle oli 292 t€.

Investointien toteutuminen

Toteutuneiden investointikustannusten loppusumma elinvoiman palvelualueen osalta oli 13,7 M€ ja siitä vesihuoltolaitoksen osuus 2,7 M€. Investointikustannuksista talonrakennuksen osuus oli 6,6 M€, kuntatekniikan osuus 3,7 M€. Maa-alueiden hankintaa käytettiin 589 t€. Irtaimen osuuden kustannus oli 61 t€. Toteutuma-aste oli yhteensä 65 %.

Maa-alueiden hankintaa varatusta 2 M€ määrärahasta käytettiin 589 t€.

Talonrakennuksen investoinnit alittuivat 1,2 M€, koska mm. arkiston rakentamista ei toteutettu.

Kuntatekniikan investoinneissa kustannukset alittuivat 655 t€, johtuen Norolantien saneerauksen siirtymisestä vuodelle 2023 ja lisäksi saatiin Hirvimäen alueen toteuttamiseen 290 t€ ARA-avusta.

Elinkeinopoliittisiin investointeihin varattua 3 M€ määrärahaa ei käytetty (Nostavan logistiikka-alue).

Vesihuoltolaitoksen investoinneissa kustannukset alittuivat 751 t€ johtuen mm. Hirvimäen alueen kustannusten alituksesta, Herralan runkovesijohdon sekä Kukkilan alueen hulevesiviemäröinnin investointien siirtymisestä seuraavalle vuodelle. Muilta osin poikkeamat talousarviossa esitettyihin määrärahoihin ovat pienempiä ja kohdistuvat useammalle eri hankkeelle.

Henkilöstö

Palvelualueella rekrytoitiin useita henkilöitä. Osa rekrytoinneista liittyi strategiaan hankkeisiin kuten Monta luontoa, monta mahdollisuutta –hankkeen projektiasiantuntija, kaavasuunnittelija, määräaikainen ympäristötarkastaja. Hankkeisiin liittyviä rekrytointeja jatketaan vuonna 2023. Osa rekrytoinneista liittyy perustoimintojen varmistamiseen kuten kaavoitusarkkitehti, maankäyttöinsinöörit, työllisyyspalveluiden omavalmentajat ja ruoka- ja siivouspalveluiden ammattilaiset. Edellisten vuosien perusteella tiedettiin, että osa rekrytoinneista on haastavia, toisiin tehtäviin saadaan hyvin hakijoita. Ruoka- ja siivouspalveluissa rekrytointi on jatkuvaa ja osoittautunut työlääksi.

Edellisessä tilinpäätöksessä uskottiin, että strategisten hankkeiden resurssilisäys tuo helpotusta jatkuvaan kiireeseen ja resurssipulaan. Helmikuussa 2023 täytyy vielä jaksaa uskoa, että uudet resurssit helpottavat paineita.

Alkuvuonna korona vaikutti osaltaan työntekoon mm. Ruokapalveluissa ja talouteen joukkoliikenteen käyttömäärissä. Etätyö on vakiintunut yhtenä normaalina työntekomuotona palvelualueen asiantuntijoiden joukossa. Kunnan hybridityöhankkeesta on saatu apua toimintamallien hiomiseen.

Heli Randell
Elinvoimajohtaja

Elinvoiman palvelualueen henkilöstö

Henkilövahvuus 31.12.2022

Vakinaiset	98
Määräaikaiset ja sijaiset	11
Yhteensä	109

Henkilövahvuus 31.12.2021

Vakinaiset	93
Määräaikaiset ja sijaiset	10
Yhteensä	103

Henkilövahvuus 31.12.2020

Vakinaiset	93
Määräaikaiset ja sijaiset	8
Yhteensä	101

Talousarvion toteutuminen

Käyttötalous

Elinvoiman palvelualue (ilman VHL)

	Ta 2022	Tot 2022	Ta - Tot 2022	Tot%	TP 2021
Toimintatuotot	19 268 200 €	19 736 029 €	-467 829 €	102,43 %	18 695 743 €
Myyntituotot	4 950 600 €	4 801 910 €	148 690 €	97,0 %	4 603 021 €
Maksutuotot	392 000 €	289 823 €	102 177 €	73,93 %	378 966 €
Tuet ja avustukset	393 000 €	817 925 €	-424 925 €	208,12 %	676 498 €
Vuokratuotot	13 371 100 €	13 620 490 €	-249 390 €	101,87 %	12 757 266 €
Muut toimintatuotot	161 500 €	205 881 €	-44 381 €	127,48 %	279 992 €
Valmistus omaan käyttöön	50 000 €	73 343 €	-23 343 €	146,69 %	69 242 €
Toimintakulut	-24 332 300 €	-24 262 441 €	-69 859 €	99,71 %	-23 183 266 €
Henkilöstökulut	-5 737 200 €	-5 810 997 €	73 797 €	101,29 %	-5 084 903 €
Palvelujen ostot	-11 531 700 €	-11 472 131 €	-59 569 €	99,48 %	-10 426 421 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 189 400 €	-3 264 802 €	75 402 €	102,36 %	-3 237 018 €
Avustukset	-1 802 000 €	-1 595 545 €	-206 455 €	88,54 %	-1 945 176 €
Muut toimintakulut	-2 072 000 €	-2 118 966 €	46 966 €	102,27 %	-2 489 748 €
TOIMINTAKATE	-5 014 100 €	-4 453 069 €	-561 031 €	88,81 %	-4 418 281 €
Rahoitustuotot ja -kulut		-3 497 €	3 497 €		167 €
Muut rahoitustuotot		158 €	-158 €		236 €
Muut rahoituskulut		-3 655 €	3 655 €		-70 €
VUOSIKATE	-5 014 100 €	-4 456 566 €	-557 534 €	88,88 %	-4 418 114 €
Poistot ja arvonalentumiset	-6 991 000 €	-8 064 908 €	1 073 908 €	115,36 %	-6 303 383 €
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 991 000 €	-7 118 500 €	127 500 €	101,82 %	-6 303 383 €
Kertaluonteiset poistot		-946 408 €	946 408 €		
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	250 000 €		250 000 €		
Poistoerojen muutos	-4 750 000 €		-4 750 000 €		
Varausten muutos	5 000 000 €		5 000 000 €		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-11 755 100 €	-12 521 474 €	766 374 €	106,52 %	-10 721 498 €

Sitovuus valtuustoon toimintakate

Vastuualuekohtainen talousarvion toteutuminen

Elinvoimavaliokunta (sis. VHL)

	Ta 2022	Tot 2022	Ta - Tot 2022	Tot%	TP 2021
Toimintatuotot	23 973 100 €	24 410 184 €	-437 084 €	101,82 %	23 464 188 €
Valmistus omaan käyttöön	50 000 €	73 343 €	-23 343 €	146,69 %	69 303 €
Toimintakulut	-26 748 300 €	-26 763 248 €	14 948 €	100,06 %	-25 733 636 €
TOIMINTAKATE	-2 725 200 €	-2 279 722 €	-445 478 €	83,65 %	-2 200 145 €

Elinvoiman palvelualue					
	Ta 2022	Tot 2022	Ta - Tot 2022	Tot%	TP 2021
Toimintatuotot	19 268 200 €	19 736 029 €	-467 829 €	102,43 %	18 695 743 €
Valmistus omaan käyttöön	50 000 €	73 343 €	-23 343 €	146,69 %	69 242 €
Toimintakulut	-24 332 300 €	-24 262 441 €	-69 859 €	99,71 %	-23 183 266 €
TOIMINTAKATE	-5 014 100 €	-4 453 069 €	-561 031 €	88,81 %	-4 418 281 €

	Ta 2022	Tot 2022	Ta - Tot 2022	Tot%	TP 2021
Kuntatekniikka					
Toimintatuotot	336 500 €	384 168 €	-47 668 €	114,17 %	428 003 €
Valmistus omaan käyttöön	50 000 €	73 343 €	-23 343 €	146,69 %	69 242 €
Toimintakulut	-2 562 800 €	-2 550 068 €	-12 732 €	99,50 %	-2 502 604 €
TOIMINTAKATE	-2 176 300 €	-2 092 558 €	-83 742 €	96,15 %	-2 005 359 €
Elinvoiman hallinto					
Toimintatuotot		35 339 €	-35 339 €		20 006 €
Toimintakulut	-2 968 900 €	-2 969 639 €	739 €	100,02 %	-2 861 522 €
TOIMINTAKATE	-2 968 900 €	-2 934 299 €	-34 601 €	98,83 %	-2 841 516 €
Liikennepalvelut					
Toimintatuotot	1 000 000 €	1 135 261 €	-135 261 €	113,53 %	1 013 175 €
Toimintakulut	-1 834 800 €	-2 365 683 €	530 883 €	128,93 %	-2 083 250 €
TOIMINTAKATE	-834 800 €	-1 230 421 €	395 621 €	147,39 %	-1 070 075 €
Elinkeinopalvelut					
Toimintatuotot					8 273 €
Toimintakulut	-144 200 €	-119 650 €	-24 550 €	82,98 %	-123 899 €
TOIMINTAKATE	-144 200 €	-119 650 €	-24 550 €	82,98 %	-115 626 €
Työllisyyspalvelut					
Toimintatuotot	263 000 €	462 482 €	-199 482 €	175,85 %	296 659 €
Toimintakulut	-3 002 600 €	-3 082 135 €	79 535 €	102,65 %	-2 867 471 €
TOIMINTAKATE	-2 739 600 €	-2 619 653 €	-119 947 €	95,62 %	-2 570 812 €
Kehitys- ja kaavoituspalvelut					
Toimintatuotot	931 000 €	1 086 518 €	-155 518 €	116,70 %	977 437 €
Toimintakulut	-1 435 700 €	-1 423 862 €	-11 838 €	99,18 %	-1 487 416 €
TOIMINTAKATE	-504 700 €	-337 344 €	-167 356 €	66,84 %	-509 979 €
Rakennus- ja ympäristövalvont					
Toimintatuotot	299 000 €	197 340 €	101 660 €	66,00 %	312 961 €
Toimintakulut	-861 300 €	-800 827 €	-60 473 €	92,98 %	-767 816 €
TOIMINTAKATE	-562 300 €	-603 487 €	41 187 €	107,32 %	-454 855 €
Kiinteistöpalvelut					
Toimintatuotot	12 536 600 €	12 712 700 €	-176 100 €	101,40 %	11 940 482 €
Toimintakulut	-7 626 500 €	-7 259 724 €	-366 776 €	95,19 %	-6 821 593 €
TOIMINTAKATE	4 910 100 €	5 452 976 €	-542 876 €	111,06 %	5 118 890 €
Siivous- ja ruokapalvelut					
Toimintatuotot	3 902 100 €	3 722 221 €	179 879 €	95,39 %	3 698 746 €
Toimintakulut	-3 895 500 €	-3 690 854 €	-204 646 €	94,75 %	-3 667 694 €
TOIMINTAKATE	6 600 €	31 367 €	-24 767 €	475,26 %	31 052 €

Hollolan Vesihuoltolaitos

	Ta 2022	Tot 2022	Ta - Tot 2022	Tot %	Tp 2021
Toimintatuotot	4 704 900 €	4 674 154 €	30 746 €	99,35 %	4 768 445 €
Valmistus omaan käyttöön					61 €
Toimintakulut	-2 416 000 €	-2 500 808 €	84 808 €	103,51 %	-2 550 370 €
TOIMINTAKATE	2 288 900 €	2 173 347 €	115 553 €	94,95 %	2 218 136 €
Rahoitustuotot ja -kulut	-307 800 €	-305 820 €	-1 980 €	99,36 %	-312 343 €
VUOSIKATE	1 981 100 €	1 867 527 €	113 573 €	94,27 %	1 905 792 €
Poistot ja arvonalentumiset	-1 981 100 €	-1 927 736 €	-53 364 €	97,31 %	-1 886 945 €
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	0 €	4 631 €	-4 631 €	0,00 %	5 898 €
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	0 €	-55 578 €	55 578 €	0,00 %	24 745 €

Investoinnit

Elinvoiman palvelualue investoinnit yhteensä (sis. VHL)

	alkuperäinen Ta 2022	Ta-muutos 2022	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
Menot	15 779 000	5 300 000	21 079 000	13 984 294	66,3 %	7 094 706
Rahoitusosuudet	0	0	0	290 000		-290 000
Netto	15 779 000	5 300 000	21 079 000	13 694 294	65,0 %	7 384 706

Elinvoiman palvelualue investoinnit yhteensä (ei sis. VHL)

	alkuperäinen Ta 2022	Ta-muutos 2022	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
Menot	12 279 000	5 300 000	17 579 000	10 945 740	62,3 %	6 633 260
Rahoitusosuudet	0	0	0	290 000		-290 000
Netto	12 279 000	5 300 000	17 579 000	10 655 740	60,6 %	6 923 260

	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
MAA-ALUEET				
Menot	2 000 000	513 684	25,7 %	1 411 316

Määräraha on varattu maa-alueiden hankintaan.

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

KADUNRAKENNUS JA MUUT YLEISET ALUEET YHTEENSÄ

	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
Menot	4 650 000	3 994 498	85,9 %	655 502
Rahoitusosuudet	0	290 000		
Netto	4 650 000	3 704 498	79,7 %	945 502

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
KADUNRAKENNUS				
Menot	4 370 000	3 861 441	88,4 %	508 559
Rahoitusosuudet	0	290 000		
Netto	4 370 000	3 571 441	81,7 %	798 559

Hankekohtainen erittely

Katu- ja aluerakentaminen

Hirvimäen alue (Hirvikalliontien eteläpuolella)	1 350 000	1 454 294
Hopeakallion alue (U)	200 000	189 303
Hopeakallion alueen ja Paassilta II:n itäpuoli, alueen esirakentaminen (U)	150 000	
Kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtävät kohdentamattomat rakentamistoimenpiteet	60 000	11 422
Kiventöyryntien alue (U)	600 000	277 781
Kukkilan alueen katujen peruskorjaukset (Toisenmäenkuja, Norolantie)	700 000	11 173
Siltojen peruskorjaukset, Keskuskatu ja Suunnittelu, erilliset investointikohteet	350 000	460 838
Vaaksakuja (U)	50 000	88 676
	100 000	

Päällystys- ja viimeistelyt

Hopeakallion alue	50 000	
Lehtorannan (Raikkosen) alue (U) ja Perhoslehto III (Hirvikalliontien jatko, Kallioimarre, Metsäimarre, Kurjenkello, Urapaikkaukset ja uudelleen päällystämiset (korvausinvestoinnit)	120 000	
	80 000	
	120 000	276 933

Katuvalaistus

Kukkilan perusparannettavat kadut (U)	20 000	
Kukonkoivun teollisuusalue (U)	80 000	
Hirvimäen alue (Hirvikalliontien eteläpuolella)	50 000	12 186
Kiventöyryntien alue (U) Tasatarhankaari II	35 000	
Katuvalaistuksen uusiminen/elohopealampuista luopuminen	150 000	241 370
Uusien kaava-alueiden valaistus ja vanhojen täydentäminen (U)	60 000	14 523
Vanhatalonrinne II (U)	20 000	
Yhteishankkeet ja kaapeloinnit (U)	25 000	
Rantatien kev.liik.väylän rakentaminen U		254 975
Perhoslehto 3. vaihe		466 877
Pyhäniemi-Messilä Rantatien kev.liik.väylä		49 045
VT24 Kalliolan liittymä ja kev.liik.väylä		52 046

	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	TA - Tot
MUUT YLEISET ALUEET				
Menot	280 000	133 057	47,5 %	146 943
Rahoitusosuudet	0	0		
Netto	280 000	133 057		146 943

Hankekohtainen erittely**Yleiset alueet**

Leikkipaikkojen rakentaminen, peruskorjaukset ja turvallisuuden parantaminen (U+P)	70 000	55 021
--	--------	--------

Liikunta-alueet

Laiturien rakentaminen ja peruskorjaukset	15 000	17 465
Ulkoilureittien rakentaminen ja peruskorjaukset	20 000	18 399
Uimarantojen kunnostus	10 000	
Hedelmätarhan uimarannan kunnostus	100 000	
Luontoreittien rakentaminen	15 000	
Urheilukentät	20 000	22 639
Uimakopit (Kotomäki, Kirkonranta ja Vähä-Tiilijärvi)	30 000	19 534

	alkuperäinen Ta 2022	Ta-muutos 2022	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ						
PERUSPARANNUKSET						
Menot	2 055 000	0	2 055 000	1 175 211		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0		
Netto	2 055 000	0	2 055 000	1 175 211	57,2 %	879 789
KORVAUS-/UUSINVESTOINNIT						
Menot	400 000	5 300 000	5 700 000	5 416 007		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0		
Netto	400 000	5 300 000	5 700 000	5 416 007	95,0 %	283 993
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ						
Menot	2 455 000	5 300 000	7 755 000	6 591 218		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0		
Netto	2 455 000	5 300 000	7 755 000	6 591 218	85,0 %	1 163 782

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

	Ta 2022	Tot 2022	tot %	Määrärahaa jäljellä
PERUSPARANNUKSET				
Menot	2 055 000	1 175 211	57,2 %	879 789
Rahoitusosuudet	0	0		
Netto	2 055 000	1 175 211		

Hankekohtainen erittely

Hälvälän koulun vanha osa	300 000	
Nostavan koulu	40 000	21 884
Herralan koulu	140 000	134 804
Pyhäniemen koulu	25 000	21 276
Hämeenkosken koulu/päiväkoti	120 000	
Viirikukko	100 000	252 153
Kalliolan päiväkoti	100 000	102 656
Soramäen päiväkoti	50 000	44 846
Salpakankaan koulu	680 000	376 393
Kankaan koulu	70 000	21 638
Jäähalli	20 000	42 318
Kirjasto	10 000	
Muut pienet työkohteet	300 000	18 810
Energiatehokkuustoimenpiteet	100 000	138 433

	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
KORVAUS-/UUSINVESTOINNIT				
Menot	5 700 000	5 416 007	95,0 %	283 993
Rahoitusosuudet	0			
Netto	5 700 000	5 416 007		

Alkuperäinen talousarvio 400 000

Talousarviomuutos + 5 300 000

Hankekohtainen erittely

Uimahalli, vanhan peruskorjaus	400 000	165 804		
Salpakankaan terveysasema		336 175		
Hollolan pelastusasema osto		5 142 334		
Pyhäniemen vanhainkotiinteistön myynti		-228 306		

ELINKEINOPOLIITTISET INVESTOINNIT	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
Menot	3 000 000	0	0 %	3 000 000
Rahoitusosuudet	0			
Netto	3 000 000			

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

Hankekohtainen erittely

Kunta

Nostavan logistiikka-alue (louhinta)	1 500 000			
Nostavan logistiikka-alue (Pukkomäentie)	1 500 000			

IRTAIN OMAISUUS	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta - Tot
Menot	174 000	61 340	35,3 %	112 660
Rahoitusosuudet	0			
Netto	174 000			

Irtaimen omaisuuden investoinnit on keskitetty konsernihallintoon 1.1.2020 alkaen.

Konsernipalveluilla sitovuustaso irtaimen omaisuuden investointisuunnitelman loppusumma.

Hankekohtainen erittely

Pakettiauto	20 000			
Kuorma-auto	80 000			
Keittiölaitteet ja kalusteet	50 000	39 340		
Gps laite	24 000	22 000		

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Kuntatekniikka	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Katujen rakentaminen ja perusparantaminen, km	1,8	2,6	2,0
Kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja perusparantaminen, km	1,7	0,4	1,0
Leikkipaikkojen rakentaminen ja perusparantaminen, kpl	2	2	2
Liikuntapaikkojen ja -alueiden hoitokustannukset, t€ (netto)	492,0	457	496
Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Raakamaan hankinta, hehtaaria	10,0	70	19,8
Tonttireserviä (Erillispientalo) yht. kpl	312	420	349
Tonttireserviä (Asuinpientalo, Rivitalo), yht. k-m ²	41 176	38 000	42 867
Tonttireserviä (Kerrostalo, Asuin- ja liikehuoneisto) yht. k-m ²	22 060	12 500	22 060
Tonttireserviä (Teollisuus- ja varastorak.) yht. ha	46	27	42
Tonttireserviä (Liike- ja toimistorak.) yht. ha	14	9	14
Tonttireserviä (Tavaraliikenneterminaali) yht. ha	65	65	65
Tonttireserviä (Palvelurak.) yht. ha	1	1	1
Uusia erillispientalotontteja annettu luovutukseen	16	25	7
Myyty tai vuokrattu (Erillispientalo), kpl	21	25	7
Myyty tai vuokrattu (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m ²	0	1 200	0
Myyty tai vuokrattu (Kerrostalo, Liikehuoneisto), k-m ²	2 400	2500	0
Kaavoitus	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Asemakaava ja muutos yhteensä ha	32,5	50	15,57
Uusia kaavoitettuja tontteja (Erillispientalo), kpl	56	50	44
Uutta rakennusoikeutta (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m ²	4 230	2 000	3 044
Uutta rakennusoikeutta (Kerrostalo, sis. liikehuoneistoja), k-m ²	0	0	0
Rakennusvalvonta	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Rakennuslupien ja ilmoitusten määrä, kpl	335	310	265
Valmistuneet asunnot, kpl	51	50	44
Asuinrakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²	12 582	8 000	4 623
Vapaa-ajan rakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²	1 059	800	1 166
Palvelu- ja liikerakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²	56	2 000	148
Teollisuus- ja varastorakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²	1 709	2 000	137
Ympäristönsuojelu	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Ympäristölupapäätökset, kpl	0	3	1
Maa-aineslupapäätökset, kpl	0	1	3
Valvontaohjelman mukaiset ympäristö- ja maa-aineslupien tarkastukset	20	35	23
Vireillä olevat hallintovireillepanot, kpl		20	12

Siivous- ja ruokapalvelu	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Siivouksen kokonaiskustannukset €/siiv.m ² /pv	0,1	0,09	0,11
Ruokapalvelu, kouluaterian keskihinta/€	2,72	2,81	2,81
Liikennepalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kuljetusoppilaiden määrä/käyttöaste linjaliikenteessä (%)	48,20	60	47,6
Matkustaja/Nousijamäärät kpl/v (linjaliikenne), sis. koululaiset	261 625	300 000	114 454
Nettokustannukset euro/nousu	3,02	1,50	-
Palveluliikenne (HOPPA) matkustajamäärät/v	2 244	3 500	2 411
Elinkeinopalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yritysten toimipisteet, kpl	1 645 /Q2	1 630	1725/Q3
Alueella sijaitsevien toimipaikkojaen henkilöstömäärä (Taloustutka)		3 100	
Alueella sijaisevien toimipaikkojen liikevaihto milj. € (Taloustutka)		525	
Uusien yritysten (sis. yksin yr.) määrä, kpl	125	120	112
Lopettaneiden yritysten (sis. yksin yr.) määrä	90	80	72
Kuntabarometri/yrityksystävällisyys (asteikko 1-5) (tulos/vastaajamäärä) - mitataan vain joka toinen vuosi.		2,9 (80)	3,12 (72)
Työllisyyspalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Suunnitelmavelka 41% 9/2021		<20%	57,2
Palkkatuella työllistettyjen määrä (57hlö)/2021	66	75	85
Kiinteistöpalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kiinteistöjen korjausvelka (M€)	7,1	7,5	6,2
Energiatehokkuus, sähkö (kW/m ³)	17,5	16	16,4
Energiatehokkuus, lämpö (kW/m ³)	30,4	35	27,7

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Valtuustotason toiminnalliset tavoitteet

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma Työn Hollola

Strategian tavoite		Hyödynnämme kehätien uusien yritysten sijoittumispaikkana.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Hyödynnämme vahvasti Hollolan logistisesti erinomaista sijaintia ja VT12 eteläisen kehätien sujuvaa yhteyttä vetovoimatekijänä markkinoinnissa.	Yritystonteille varauksia/tavoitteellisia neuvotteluja käynnissä >5 -> 2-3 yritystontin myynti/vuokraus / vuosi. Mittari: CRM-raportti	Elinkeino-päällikkö	Kohdetarjouksia/neuvotteluja 31 kpl - tarjonta ja tarve kohtaavat huonosti. Kaukokiidon tonttikauppa tehty 25.5. Kukonkoivun pullottamojen varaukset eivät enää voimassa. Tuetun asumisen palvelutoimijoilta paljon kyselyjä -> 2 tonttivarauksia. Yksi vuokraus eteni. Würth haki jatkoajan Hopeakallion varaukselle. Tekova ei jatkanut. Ukrainan sota, korkojen, energian ja hintojen nousut vaikeuttavat tilannetta.
	Markkinavuoropuhelua ja yhteistyöneuvotteluja/-sopimuksia rakentajien, investorien kanssa 1-2. Osallistumisia tai itse järjestettyjä tapahtumia 1-2 - tavoitteena sijoittumishankkeiden edistäminen.	Elinkeinopäällikkö	Wasa Group - markkinointisopimus päättyi. Liideja 300 sta 201 kpl. Ei jatkoja. WG jatkoi varausta. Suurista tonteista alueellista keskustelua. Hollolassa ei nopeasti tarjottavaa. Biokaasulaitoksen kartoitusta tehty - haaste: veturiyrittäjä, syöte, sitoutuminen. Aurinkovoimatilaisuus -> kehityshankkeita.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma Työn Hollola

Strategian tavoite		Uudistamme toimintatavat, joilla edistämme monipuolista yritystoimintaa ja työpaikkojen kasvua	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Pidämme yllä ja kehitämme toimintatapoja: Yritysten kasvu-/kehittämisaapu (Ladec / Lahti Region + elinkeinopalvelut), monitahoinen yhteistyö työvoiman saatavuuden parantamiseksi ja Hollolan kiinnostavuuden lisääminen työssäkäyntikuntana	Ladec ja Lahti Region yhteistyö, perustamis- ja kehittämispalvelut, yritys-, oppilaitos-, ym. sidosryhmä ja hankeyhteistyö. Elinvoimakahvit ja teematilaisuudet >4. Oppilaitosyhteistyö >2 ja hankeosallistumisia >2 . Tavoitteena työpaikkojen lisäys ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen.	Elinkeinopäällikkö	Hollola nousi Päijät-Hämeen 1:ksi Yrittäjien kuntabarometri kyselyssä - vastajia hyvin, 72 kpl ja tulos 3,12. Elinvoimakahveja ja vastaavia 6 kpl. Yrittäjäiimin tapaamisia 8 kpl. Mukana 3 hankkeen ohryssä ja useassa hyödyntäjänä. Hollolan yrityskehittäjähaastatteluja tehty yli 100 -> tietoa työllisyyspalveluille, kehittämispalveluille sekä eväitä yritysten oppilaitosyhteistyöhön.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma Työn Hollola

Strategian tavoite		Uudistamme toimintatavat, joilla edistämme monipuolista yritystoimintaa ja työpaikkojen kasvua	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Panostamme yrityskehittäjätyöhön tiiviillä työllisyys- ja elinkeinopalvelujen yhteistyöllä. Tavoitteena mm. yritysten tukeminen osaavan henkilöstön löytämiseksi (esimerkiksi rekrytointi, kunnalliset)	Työttömyysaste alle 5% vuonna 2023 (taustatietoa: vuodelle 2021 tavoite 6,5%, toteuma-arvio 11,5%. Tavoite 2022 aikuiset 8% ja nuoret 10% Tavoite 2022 uravalmennus 5 kpl & rekrytointi 2 kpl.	Työllisyysvastaava	Kaikki tavoitteessa. Työttömyysaste: aikuiset 2022 ka 7,48% ja nuoret ka 7,5%. Uravalmennus 27 hlöä ja rekrytointia 2

Strategian tavoite		Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuin ympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Maanhankinta tulevia asuntoalueita, katuverkkoa ja palvelualueita varten Kukkilassa ja Nostavassa.	Kukkilasta asuinalueen laajennuksen keskeisiltä osa-alueilta tehty ostotarjoukset ja käyty neuvottelut 11/2022.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Lisäresursseja saatu tarkastelukautena. Keskusteluja käyty maanomistajien kanssa ja osalla kohteista edetty jatkoneuvotteluihin. Neuvotteluja jatketaan.
	Maanhankinnan laajennusalueiden toteuttamisesta päätös Vesikansan osa-alueilta valtuustossa 10/2022.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Vesikansasta alkuvuodesta yhden osa-alueen hankinta tehty. Muiltaosin jatkuu.
	Nostavan tulevaisuuden asuin- ja keskustan laajentamisen osa-alueilta neuvottelut jatkuvat ja maanhankinnan etenemisestä linjaus valtuustossa.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Nostavan alueelle lähetetty neuvottelupyynnöt keskeisten alueiden omistajille. Keskustelut aloitettu ja osalla kohteista jatkuvat. Neuvottelut seuraavilla tarkastelujaksoilla.
	Kehätien varren osa-alueilta maanhankintaneuvottelut jatkuvat. Linjaus maanhankinnasta valtuustossa.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Kehätien Paassillan jatkeen osa-alueelle lähetetty neuvottelupyynnöt ja keskusteluja käyty. Neuvotteluja jatkettu ja edelleen jatkuu seuraavalla tarkastelujaksolla. Asuinalueiden laajennussuunnalla käytyjen neuvottelujen pohjalta keskustelut edenneet, jatkoneuvotteluita seuraavilla tarkastelujaksoilla.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma Asumisen Hollola

Strategian tavoite		Kehitämme kuntakeskusta palvelujen turvaamiseksi ja lisäämiseksi	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Laadimme keskustan kehittämisohjelman, missä painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen monipuolistamisessa sekä viihtyvyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä.	Keskustan kehittämisohjelman pohjalta valittu jatkosuunnitelman I osa valmisteluun 10/2022.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Jatkosuunnitelmaksi laadittiin Kuntakeskuksen kehittämisen toteuttamistoimenpiteistä ja niiden vastuutahoista raportti joka on valmiina seuraavalle kaudelle elvaan päätöksentekoon.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma Asumisen Hollola

Strategian tavoite		Kehitämme paikallisen ja seudullisen joukkoliikenteen sujuvuutta.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Seudullisen joukkoliikenteen kehittäminen yhteistyössä LSL:n ja palvelualueiden sekä seudun muiden toimijoiden kanssa.	Matkustajamääräseuranta ja/tai asiakastyytyväisyyskyselyjä tehdään vuosittain. Matkustusmääräseuranta, tavoite matkustajamäärien palauttaminen koronaa edeltävälle tasolle. Matkustajamääräksi arvioitu Hollolan linjoilla 300.000 matkustajaa/vuosi sisältäen koululaiset.	Kuljetuskoordinaattori/ LSL	Lahden seudun linjaliikenteessä kumulatiivinen matkamäärä vuonna 2022 oli -14,2 % verrokkivuoteen 2019 verrattuna. Lipputulot vuonna 2022 olivat noin -3,1 % vuoteen 2019 verrattuna. Seudullinen matkustustyytyväisyys hieman yli 4 (1-5 -asteikolla). Omassa palveluliikenteessä toteutui 2411 matkaa ja kasvua edellisestä vuodesta 7,4 %.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategiakokonaisuus Palvelujen Hollola

Strategian tavoite		Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Rakennustietojen selvitysprojekti. Kiinteistöverotuksen perusteena käytettävien rakennustietojen selvittäminen ja korjaaminen.	Koko kunnan alueella toteutettavan rakennustietojen selvitystyön toteuttaminen palveluhankintana 2023 loppuun mennessä. 2022 vuonna selvitystyön toteuttamista projektisuunnitelman mukaisesti. Tavoitetasona koko selvitystyölle yhteensä 10 % / 400 000 e pysyvä lisäys kiinteistöverokertymään verrattuna 2017 vuoden tilanteeseen ensimmäisten selvitystöiden alkaessa.	Johtava rakennustarkastaja	Projekti etenee palveluhankinnan toimitussopimuksen mukaisesti. Omistajille suunnatut kyselyt tehty, mittaukset käynnissä. Valmistuneiden tietoverien vieni rekistereihin käynnissä.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategiakokonaisuus Palvelujen Hollola

Strategian tavoite		Edistämme kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Ylläpidämme ja kehitämme ulkoilureitistöjä	Perusparannamme vähintään yhden ulkoilureitin vuoden aikana.	Kuntatekniikan päällikkö	Salpakankaan ulkoilureitti kunnostettu

Vastuualueiden käyttösuunnitelmatason toiminnalliset tavoitteet

Palvelualue Strategian näkökulma		Elinvoimanpalvelualue Työn Hollola	
Strategian tavoite		Luomme yhteistyöverkostoja paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa sekä hyödynnämme alueen osaamista ja tarjontaa.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	toteuma 31.12.2022
Elinkeino-ohjelman päivittäminen uuteen strategiaan ja toteuttaminen	Raportointi valiokunnalle kvartaaleittain tai sopimuksen mukaan	Elinkeinopäällikkö	Strategisten hankkeiden työstö päätöksentekoon ja etenemistä varten on tärkeässä roolissa. Operatiivinen taso ratkaisee tehon. Kesken
Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutteista ja kehittävää dialogia sekä ratkaisuhakuista yhteistyökulttuuria yrittäjäkentän kanssa.	Kunnan ja yrittäjien välisiä tapaamisia säännöllisesti - mm. elinvoimakahvit, teematilaisuudet ja tiimipalaverit. Nopea ja ratkaisuhakuinen reagointi haasteisiin. Mittari: tapaamisten ja tapahtumien määrä ja ratkaistut asiakastapaukset	Elinkeinopäällikkö + muut elvan vastuulliset	Yrittäjä tiimipalavereja 8 kpl, omia verkosto-/teematapaamisia 6 kpl, lisäksi Teams yhteistyöryhmiä useita. Henkilökohtaisia kontakteja yrityshaastattelut mukaan lukien 364 + 31 kohdekysely työstöä, ratkaisujen merkintä vielä puutteellista (CRM)

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma Työn Hollola

Strategian tavoite		Hyödynnämme kehätien uusien yritysten sijoittumispaikkana.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	toteuma 31.12.2022
Yritysalueiden näkyvyyden parantaminen, myyntimateriaalien ylläpito, myynti ja markkinointiyhteistyö	Markkinointiaineiston päivitys ja hyödyntäminen aktiivisessa myyntityössä. Mittari: kohdekyselyiden määrä.	Elinkeinopäällikkö vastuussa - toteutukseen markkinoinnin resurssi	Kotisivu-uudistus ei toteutunut - ei uusia materiaaleja. Mainontaa mm. yrittäjäjärjestön julkaisussa sekä Yritysmailmassa/ Teollisuus uutisissa sekä Toimitilat-julkaisussa. WG yhteistyö 201 liidihakua. Elinkeinopalveluilla ei ole kunnan sisäistä markkinoinnin resurssia käytettävissä.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma Työn Hollola

Strategian tavoite		Hyödynnämme kehätien uusien yritysten sijoittumispaikkana.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	toteuma 31.12.2022
Tavoitteellinen jäljellä olevan työ- ja toimintakyvyn arviointi.	Kunnan ryhmän toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen, arviointilomake käyttöön. Toiminnassa mukana vähintään 5 asiakasta/ vko	Työllisyysvastaava	Toiminta on vakiintunut ja palvelussa 20 asiakasta/vko.

Palvelualue

Strategian näkökulma

Elinvoimanpalvelu-
alue

Asumisen Hollola

Strategian tavoite		Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	toteuma 31.12.2022
Kunta kaavoittaa monipuolisia/erilaisia rakentamisen alueita, myös uudenlaisia kokeilualueita	Kaavoitusohjelman toteutus, raportointi elinvoimavaliokunnalle	Kehitys- ja kaavoitus-päällikkö	Kaavoitusohjelman asemakaavoitustöistä monipuolisia pientalorakentamismahdollisuuksia sisältävä Sorvanen valmistunut, hyväksytty ja lainvoimainen. Sorvaseen kaavoitettiin 45 erillispientalo- ja 3 pientalotonttia mahdollistaen myös rivitalorakentamisen. Arvioitu asukasmäärä on n. 200 henkilöä. Yksityiset senioripalvelut ja siihen liittyviä erilaisia asumismuotoja tarjoava Ruskorinteenkaava on hyväksytty, päätöksestä on valitettu. Salpakankaan koulun ympäristöön aloitettiin asemakaavamuutos, jonka tavoitteena kaavoittaa asuinpientalo- ja kerrostaloaluetta. Keskuskuskuja 3 ja 5 entisen Hiekkalinnan päiväkodin paikalle laadittu kaavamuutoksen luonnos rivitaloalueeksi. Pyhäniemen asemakaavaluonnoksella tavoitellaan pientaloasutuksen täydennysrakentamista.

<p>Kannustamme ympäristöystävällisyyteen / Vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpano</p>	<p>Vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpano. Toiminta-alueella sijaitsevien liittymättömien kiinteistöjen kontaktointi. Kehotusten lähettäminen kaikille kiinteistöille, jotka eivät tee liittymis- tai vapautushakemusta. Vapautushakemusten käsittely ja päätöksenteko. Tarvittavien hallintopakomenettelyjen käynnistäminen. Järjestelmällinen seuranta yhteistyössä vesihuoltolaitoksen ja Lahti Aquan kanssa. Uusien laajentuneiden toiminta-alueiden huomiointi toimeenpanossa.</p>	<p>Ympäristösihteeri / ympäristötarkastaja, vesihuoltopäällikkö, projektikoordinaattori</p>	<p>Kiinteistöjen tiedottamista ja vapautushakemusten käsittelyä jatkettu. Liittymiset ja tulovaikutukset kertyvät viiveellä, koska vapautusta hakevia sekä reagoimattomia kiinteistöjä on ennakoitua enemmän. Projektin jatkamiselle hyväksytty määräaikainen resurssilisäys 2023-2024 ajalle.</p>
<p>Kannustamme ympäristöystävällisyyteen / Kintterönsuon Helmi-hankkeen toteuttaminen</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisten toimenpiteiden käynnistäminen. Luonnonsuojelualueen hakeminen hankesuunnitelman ja KH:n päätöksen mukaisesti. Hankkeen vaikutusten arviointi ja seuranta.</p>	<p>Projektikoordinaattori, ympäristösihteeri / ympäristötarkastaja</p>	<p>Hankeaikana tehdyt toimenpiteet Hollolan osalta valmistuneet. Jatko-toimenpiteet edellyttävät Lahden kaupungin toimenpiteitä, joista on käyty yhteydenpitoa Hollolan ja Lahden välillä.</p>
<p>Kannustamme ympäristöystävällisyyteen / Pohjavesien suojeleminen</p>	<p>Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa esitettyjen suositeltujen toimenpiteiden edistäminen</p>	<p>Kehitys- ja kaavoituspäällikkö, ympäristötarkastaja, johtava rakennustarkastaja, kuntatekniikan päällikkö, vesihuoltopäällikkö ym.</p>	<p>Rakennusvalvonnan sivuille lisätty ohjeita rakentajille. Pohjaveden yhteistarkkailun laajentamista valmisteltu uuden tarkkailujakson kilpailutusta varten Lahden kaupungin kanssa. Myllymäen-Kirkonseudun geologinen rakenneselvitys vireillä. Kukkilan vedenottamon pohjaveden nitraattivaikutuksien maatalousvaikutuksista tehty selvitys.</p>

			Kaavaratkaisuissa huomioidaan pohjaviesialueet.
Hulevesien hallinnan kehittäminen	Hulevesisuunnitelmasa esitettyjen toimenpiteiden edistäminen	Kehitys- ja kaavoitus-päällikkö, kuntatekniikan päällikkö, vesihuolto-päällikkö ym.	Rakennusvalvonnan sivuille lisätty hulevesiohjeita rakentajille. Konkreettisempi hulevesiohjelma laadittu, jossa aikataulutettu ja vastuutettu toimenpiteiden toteutukset. Piippumäen hulevesiselvitys ja rakennusaikaisten hulevesien ohje valmistuneet. Sorvasen alueen suunnittelussa on huomioitu hulevesiratkaisu.

Palvelualue

Strategian näkökulma

Elinvoimanpalvelualue

Asumisen Hollola

Strategian tavoite		Kehitämme paikallisen ja seudullisen joukkoliikenteen sujuvuutta.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	toteuma 31.12.2022
Kehitämme kunnan sisäistä palveluliikennettä palvelemaan paremmin kuntakeskuksen ulkopuolella asuvia.	Joukkoliikenteen kehittämisohjelmaan kirjattujen tavoitteiden toteuttaminen: seudullisen linjaliikenteen ja kunnan tilausajoliikenteen yhteensovittaminen. Seudullisen palveluliikenneselvityksen (2021) tavoitteiden edistäminen. Vuosittainen matkustajamääräseuranta.	Kuljetuskoordinaattori/L SL	Kehitetty ja kehitetään kunnan sisäistä palvelu- sekä asiointiliikennettä mm. markkinoinnin keinoin kaikille avoimempaan suuntaan. Seudullisesta palveluliikenteen selvityksestä annettu Lahteen lausunnot kunnista. Matkustamääräseuranta säännöllistä ja raportoitu mm. toimialajohtajan katsauksessa.

Palvelualue Elinvoimanpalvelu-alue
Strategiakokonaisuus **Palvelujen Hollola**

Strategian tavoite		Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	toteuma 31.12.2022
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia.	Rakennusvalvonnan paperiarkiston digitoinnin toteuttaminen. Mittari: Yli 75 % Rakennusvalvonnan pysyvästi säilytettävästä aineistosta digitoituna ja vietyä sähköiseen arkistoon 2022 aikana. Digitaalisten aineistojen sähköisen myyntipalvelun hankinnan valmistelu 2022 aikana.	Johtava rakennustarkastaja	Digitointia toteutettu tavoitteen mukaisesti. Kaikki digitoitu aineisto siirretty sähköiseen arkistoon. Sarastian digitointipalvelukilpailutuksen viivästyminen ja palvelutoimittajan kapasiteettihaasteita on paikattu omana työnä tehdyllä digitoinnilla. Myyntipalvelun käyttöönotto edennyt tavoitteen mukaisesti, palvelun avaus asiakkaille 02/2023. Toimenpiteiden jatkuminen tulevina vuosina sisällytetty myös valtuuston hyväksymiin strategisiin ohjelmiin.
Arvioimme palveluitamme säännöllisesti ja kehitämme palveluja saadun palautteen pohjalta.	Osallistumme kyselytutkimuksiin, joiden tuloksia seuraamme ja asetamme tavoitteet kehitykselle.	Kuntatekniikan päällikkö ja Vesihuoltopäällikkö	Kyselytutkimukset toteutuneet ja niiden tulokset käsitelty.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategiakokonaisuus **Palvelujen Hollola**

Strategian tavoite		Edistämme kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	toteuma 31.12.2022
Vesihuoltopalveluiden hyvä toimintavarmuus	Vesihuollon häiriötilanteisiin varautuminen verkostoja kuntaindeksiin perusteella saneeraamalla, WSP ja SSP - riskienhallinnan toimenpiteitä toteuttamalla, varautumisharjoittelu ja sidosryhmäpalaverin järjestäminen vuosittain.	Vesihuoltopäällikkö	Vuoden saneerauskohteiden urakat toteutettu. Sidosryhmäpalaveri, riskienhallinnan päivitys sekä varautumisen harjoitus toteutuneet.

Ylläpidämme ja kehitämme ulkoilureitistöjä	Perusparannamme yhden ulkoilureitin vuoden aikana.	Kuntatekniikan päällikkö	Salpakankaan ulkoilureitti kunnostettu kesällä 2022
Jalankulku- ja pyöriteiden kunto	Asiakastyytyväisyys ≥ 3 (FCG:n tutkimus, mittari 1-5)	Kuntatekniikan päällikkö	Tulos 2,96. Tulokset käsitelty valiokunnassa.
Kehitämme tuotannonohjausjärjestelmän kautta saatavaa ruokalistaa	Ruokalistasta saadaan E-lista käyttöön. Verkkoversio. Asiakkaalle pystytään tarjoamaan ajantasaista tietoa ruoan ravintoarvoista, alkuperästä ja allergeeneista	Palvelupäällikkö	E-ruokalista otettu käyttöön suunnitelman mukaisesti

Osallisuus

Vastuualue	Kuntatekniikka
Toimenpide	Vuonna 2022 kunnostettavan leikkipuiston suunnittelu
Kuvaus	Asukkaat osallistuvat valittavan leikkipuiston suunnitteluun, ja sitä kautta osallistuvat budjetin laadintaan toteutusta varten.
Tavoiteaikataulu	Kevät-kesä 2022
Vastuutaho	Sauli Tiensuu
Toteuma 31.12.2022	Asukkaat ovat saaneet äänestämällä valita kunnostettavien leikkipuistojen laitteet. Leikkipuistot valmiit

Vastuualue	Työllisyys- ja elinkeinopalvelut
Toimenpide	Yritysyhteistyön lisääminen
Kuvaus	Yritysten järjestelmällinen kontaktointi, tarjoten elinkeino- ja työllisyyspalveluja vahvistamaan yritysten toimintaa mm. Osaavan työvoiman saanti, TE-toimiston koulutuspalveluja hyödyntäen.
Tavoiteaikataulu	Sovitun aikataulun mukaan
Vastuutaho	Anne Tapaila ja Sari-Anna Vilander
Toteuma 31.12.2022	Elinkeinopalveluiden yrityshaastattelut ovat jatkuneet ja niitä oli tehty vuoden loppuun mennessä 118 kpl. Haastatteluissa on kartoitettu muiden kysymysten lisäksi yrityksiltä myös työllistämistarpeita sekä tulevaisuuden näkymiä, haasteita ja toiveita tähän liittyen. Työllisyyspalvelut jatkoivat näiden haastattelujen pohjalta yritys-kontaktointia, ja vuoden aikana on kontaktoitu yhteensä 48 yritystä. Sopivien työntekijöiden välitystä haastaa edelleen kuntakokeilun työttömien työnhakijoiden laaja-alaiset työ- ja toimintakyvyn haasteet. Syksyllä työllisyyspalvelut järjestivät yhteistyössä elinkeinopalveluiden ja Osuman kanssa Työpaikkatreffit 20.10, jossa osallistujia oli TE-toimiston ja Salpauksen Suuntopalvelun lisäksi yrityksiä 6 kpl ja asiakkaita n 100 henkilöä. Tilaisuudesta saatiin erittäin hyvää palautetta niin yrityksistä kuin henkilöasiakkailta.

Kuntastrategian mukaan elinvoiman palvelualueelle panostetaan vahvasti asukkaiden osallistamiseen. Osallisuustyössä seurataan kunnan osallisuusohjelman kehittymistä ja tavoitteita. Jatkossa suunta pitäisi olla aito asiakkaan osallistuminen prosessien kehittämiseen; osallisuus ei ole pelkästään kyselyihin vastaamista.

Esimerkkejä palvelualueen aktiivisista osallistamistavoista ovat mm.

- elinvoimakahvit
- markkinavuoropuhelut
- oppilaitosyhteistyö, hankeyhteistyö ja -osallistavat tapahtumat
- yritys-yhteistyö + yritys-kyselyt (Taloustutkimus)
- kaavoitukseen liittyvät vuorovaikutustilaisuudet (läsnä tai hybridiversio)
- Hollolan vesistövisio 2025 - ohjelman toteuttaminen. Erilaisten osapuolten osallistaminen vesistötyön toteutuksessa, kumppanuuksiin ja verkostoihin perustuvaa yhteistoimintaa hankkeissa.
- erilaiset kyselyt

Ilmasto- ja ympäristötoimenpiteet

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Toteutetaan MAL-sopimuksen toimenpiteitä kestävän kehityksen osalta
Kuvaus	MAL-sopimukseen liittyy toimenpidetaulukko, jota toteutetaan seudun kunnissa. Ilmasto ja ympäristötoimenpidetaulukkoon nostetaan kaksi seurattavaa asiaa: kaupunkiseutusuunnitelman laatiminen ja Rantatien kevytväylän välillä Messilä-Pyhäniemi edistäminen. Kaupunkiseutusuunnitelman toteutuksesta vastaa liitto yhdessä MAL-kuntien kanssa. Messilä-Pyhäniemi kevytväylä on toimitettu Päijät-Hämeen liittoon toimitettavaksi talousarvioaloitteena valtion budjettiesitykseen 2022. Aloitteen takana on Lahden kaupunki mukana.
Tavoiteaikataulu	1) Kaupunkiseutusuunnitelma on valmis 12/2022. 2) Messilä-Pyhäniemi kevytväylän edistämistä ylläpidetään kaikissa valtion ja kunnan välisissä tapaamisissa.
Vastuutaho	Elinvoimajohtaja
Toteuma 31.12.2022	1) Työ on kesken, valmistuu keväällä 2023 2) MAL/Kuha-hankkeiden kautta on saatu Messilä-Pyhäniemi kevytväylälle suunnittelurahoitus.

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Hedelmätarhan lammen kunnostus
Kuvaus	Uimarannan ja virkistyskäytön turvaamiseksi tehtävien lammen kunnostustoimenpiteiden toteutus. Toteutustoimenpiteet varmistuvat suunnittelun edetessä/tilanne 16.10.2021
Tavoiteaikataulu	Vuoden 2022 aikana
Vastuutaho	Kuntatekniikan päällikkö/vesihuoltopäällikkö
Toteuma 31.12.2022	Hedelmätarhan lammen tilaa ja kuormitusta selvitetään Salpakankaan viemärylivuotohankkeen ja Koivusillanjoen kuormitusvaikutusten tutkimusten kautta. Hankkeille haettujen avustusten myöntämisen viivästymisen myötä tutkimukset siirtyivät osin vuodelle 2023. Tämän vuoksi tutkimusten perusteella tehtävät johtopäätökset ja niiden mukaiset toimenpiteet toteutunevat vasta vuonna 2024.

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Muovin kierrätyspilotti
Kuvaus	Ruoka- ja siivouspalvelut toteuttavat pilottikokeilun muovin kierrätyksen onnistumisesta Salpakankaan koululla
Tavoiteaikataulu	Pilotin tulokset käsitelty 12/2022
Vastuutaho	Palvelupäällikkö
Toteuma 31.12.2022	Toteutus siirtyy vuodelle 2023

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Metsänhoitotoimet aloitettu hyväksytyjen suunnitelmien pohjalta kunnan talous- ja puistometsiin ja Tiirismetsän alueella
Kuvaus	Metsäsuunnitelmien teot kilpailutettu 5/2022 – suunnitelmat toteutukseen 2022 alkaen. Tiirismetsän hoito- ja kunnostussuunnitelman päivitys valmis 5/2022 ja Mustamaan suunnitelma käsittelyssä loppuvuodesta 2022.
Tavoiteaikataulu	Työt aloitettu 2022
Vastuutaho	Elinvoimajohtaja, kuljetuskoordinaattori
Toteuma 31.12.2022	Toimenpidekilpailutukset tehty: talousmetsät (pystykauppa/MHY), taajametsien hoito hankittu. Hakkuu- ja hoitotoimet syksyn ja talvikauden aikana.
Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Ilmastokumppanuus – kunnat ja yritykset -hanke
Kuvaus	Hanketta hallinnoi ja toteuttaa P-H liitto yhteistyössä kuntien kanssa. Yritysten kanssa solmitaan kumppanuus, jota juhlistetaan allekirjoitustilaisuudessa 2 kertaa vuodessa. Yrityksen kanssa yhdessä laaditaan tavoitteet. Pyritään hankkimaan mahdollisimman monta hyvää kumppania ja samalla innostamaan yrityksiä ilmastotekoihin.
Tavoiteaikataulu	Hankkeen toteutusaika 1.5.2021 - 31.10.2022. Toimintatapa pyritään vakiinnuttamaan hankkeen aikana.
Vastuutaho	Elinkeinopäällikkö
Toteuma 31.12.2022	Hanke loppui, mutta toiminta jatkuu. Vuoden aikana yritykset ovat innostuneet asiasta ja Hollolassa solmittiin 2022 yhteensä 13 uutta kumppanuutta. Jatkossa resurssointi mietittävä.

Riskienhallinta

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys	Riskin merkittävyys	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/ toteutus-aikataulu	Vastuuhenkilö	Toteuma 31.12.2022
Kiinteistöriskit	Pyhäniemen tyhjän vanhainkodin ylläpitokustannukset säilyvät (kiinteistöä ei saada myytyä)	3= erittäin todennäköinen	2= riski on suuri	Kohteen aktiivinen myynti	Jatkuva	Elinvoimajohtaja	Kauppakirja (rakennus) ja esisopimus (pellot) allerkijoitettu 10.8.2022. Lopullinen kauppakirjan allekrijoitus sovittu 21.2.2023.
Yritysalueet eivät kehity	Yritysalueille sijoittuu huonosti yrityksiä - yritysten tarpeet/tontti/kaavan ja rakennusohjeen määräykset eivät kohtaa toisiaan. Yritykset etsivät enemmän valmiita tiloja kuin tontteja rakentamiseen.	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Elinkeinopäällikkö tekee työtä yritysrajapinnassa ja etsii rakentamisen yhteistyökumppaneita sekä liidejä yhdessä Ladecin kanssa. Aktiivinen keskusteluyhteys/palautte kentältä maankäyttöön, kaavoitukseen, rakennus- ja ympäristövalvontaan. Ratkaisukeskeinen työskentely.	Jatkuva	Elinkeinopäällikkö	Riski ja uhka edelleen olemassa ja vakava. Strategisessa hankkeessa edistetään, mutta liian hitaasti ja vähäisin toimenpitein. Suurten tonttien puuttuminen ja hidat reagointi on kehittymisen este. Ei todellista valmiutta olla mukana Lahden seudun sijoittumisimussa.
Yrittäjäyhteistyö ei laajene/kehity	Yrittäjät eivät osaa hyödyntää kehittämiskanavia, tiedotus ei tavoita yrityksiä - yritykset eivät kehity - työpaikkoja ei tule lisää	1= epätodennäköinen	2= riski on suuri	Elinkeinopäällikkö ja Ladec luovat informatiivista ja vuorovaikutteista yhteistyöverkostoa ja säännöllisiä tapaamisia. Tuovat ja välittävät tietoa.	Jatkuva	Elinkeinopäällikkö	Riski edelleen olemassa, mutta kehitystä tapahtuu. Yrityshaastattelujen ja aktiivisen viestinnän + Ladec yhteistyön kautta kehittyä koko ajan.

Taloudelliset riskit	Vesihuoltolaitoksen taloudelliset resurssit ylittyvät suurien investointitarpeiden vuoksi. Kustannusarviot ylittyvät selvästi tai tulee yllättäviä pakottavia tarpeita.	3= erittäin todennäköinen	2= riski on suuri	Kaavoituksen ja suunnitelmien etupainotteisuus, jotta investointitarpeet voidaan ennakoida. Kohteiden priorisointi ja karsiminen tarpeen mukaan.	Jatkuva	Vesihuolto-päällikkö	Kansainväliset kriisit aiheuttaneet kustannusten nousua ja toimitusaikojen pidentymistä. Ennakoimattomat haasteet siirtävät joidenkin investointikohteiden toteutumista myöhemmille vuosille.
Taloudelliset riskit	Vesihuoltolaitoksen taloudelliset resurssit ylittyvät Lahti Aquan palvelumaksujen vaihtelun vuoksi. Palvelumaksun suuruus riippuu pitkälti vedenkulutuksesta sekä vaihtelevista jätevesimääristä, jotka voivat vaihdella eri vuosien välillä selvästi sääolosuhteista riippuen.	3= erittäin todennäköinen	2= riski on suuri	Ennakointi vaikeaa. Kehitetään yhteistyötä Lahti Aquan kanssa ja seurataan tunnuslukujen kehittymistä.	Jatkuva	Vesihuolto-päällikkö	Vedenkulutuksen lasku ja rakentamisen hiipuminen vaikuttivat laskevasti maksutuloihin. Inflaatio ja muu kustannusten nousu nostivat osaa palvelumaksuja. Jäteveden virtaamamittausten tarkentaminen toisaalta alensi jätevedenkäsittelyn palvelumaksuja. Maksutasot selvisivät perinteisesti vasta seuraavan vuoden alussa.

Taloudelliset riskit	Linjaliikenteen seudulliseen järjestämiseen liittyvät riskit lipputulokertymien osalta (matkustuskäyttäytyminen, lippuhinta-alennusten vaikutus.	2= todennäköinen	1= riski on pieni	Matkustaja- ja lipputulomäärien seudullinen seuranta ja reagointi. Koronan takia matkustuskäyttäytymistä/lipputuloja vaikea ennakoida. Waltti-vyöhykejako uudistuksen voimaantulon ajankohta vaikuttaa asiaan.	Jatkuva	Kuljetuskoordinaattori, LSL:n vastuuvirkamiehet	Koronan tuomat vaikutukset ovat edelleen näkyneet matkustamääriä laskevana koko vuoden osalta. Huhtikuusta käänne kuitenkin parempaan. Lipputulokehitys on ollut matkustajamääräkehitystä parempaa. Indeksikorotusvaikutukset nostavat kesästä alkaen liikennöintikustannuksia ja nettomäärärahat ylittyivät tuntuvasti. Waltti-uudistus vasta v. 2023.
Henkilöstön jaksamishaasteet	Toiminnan kehittämiseen ei riitä resursseja, kehittämistyötä tehdään, mutta resurssien riittävyttä ei tarkasteta, avainhenkilöiden pysyvyys, työntekijöiden väsyminen, ärtyisyys, poikkeamat kasvavat, asiakaspalvelu viivästyy, työkuorman kasvaminen	3= erittäin todennäköinen	3= riski on erittäin suuri	Esimiehet seuraavat tilannetta -->puuttuminen.	Jatkuva	Esimiehet, työntekijät	Esihenkilöt seuraavat tilannetta. Strategisten hankkeiden rekrytoinnit aloitettu (3/6 sekä määräaikaisesta että vakituisesta)..
Työllisyyskokeilu ei toimi tavoitellulla tavalla	Työttömyysaste ei lähde laskuun	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Työllisyysvastaava seuraa tilannetta, ja pyrkii rakentamaan kokonaisuuden kuntalaista palvelevaksi kokeilusta asetetun lain puitteissa ja seuraa luonnollisesti asiakasmääriä suhteessa työntekijäresursseihin	Jatkuva	Työllisyysvastaava	Työttömyysaste aikuisten osalta laskenut 2 %-yksikköä ja nuorten kohdalta 3 %-yksikköä vuodesta 2021. Henkilöresurssit ovat hyvät.

Kuntakeskuksen näivettyminen jatkuu	Tyhjiillään oleviin rakennuksiin ei synny toimintaa/palveluja, keskustakorttelit kehittäminen ei etene.	3= erittäin todennäköinen	2= riski on suuri	Aktiivinen yhteistyö kiinteistön omistajien kanssa, pitkäjänteinen työ keskustakorttelit kokonaisuuden kehittämisessä sekä aktiivinen toiminta yritysrajoissa.	Jatkuva	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö, elinvoimajohtaja, elinkeinopäällikkö	Keskuskortteleiden konsulttityössä tehty tilantarvemitoitus ja laadittu vaihtoehtoiset massoittelusta jatkotyöstä tehtävään päätöksentekoon. Aikataulu osin venynyt. Suunnitteluvaiheeseen valittava visio ja suunnitteluvaiheeseen etenemisestä päättäminen seuraavalla tarkastelukaudella. Työ jatkuu sopimuksen mukaan. Pitkäkestoinen hanke. Riskinä ja haasteena toimintojen riittävyys toteutukseen, jatkoajan pidentyminen ja suhdanteista aiheutuva käynnistys sekä toteutusriski.
Taloudelliset riskit, toiminnalliset riskit	Vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen projektissa kiinteistöt eivät liity verkostoon vapaaehtoisesti tai kehotusten perusteella. Tulotavoitteiden saavuttaminen vaarantuu tai viivästyy, vapautusten ja velvoiteasioiden käsittely ruuhkautuu. Hallintopakkoon etenevien kohteiden seuranta ja toimeenpano siirtyy tuleville vuosille ilman riittävää resursointia.	3= erittäin todennäköinen	1= riski on pieni	Projektin suunnittelu ja resursointi, neuvontaan ja ohjaukseen panostaminen	2021-2022, määräaikaiseen projektiin liittyvä	Vesihuoltopäällikkö, projektikoordinaattori, ympäristötarkastaja, johtava rakennustarkastaja	Kiinteistöjen tiedottamista ja vapautushakemusten käsittelyä jatkettu. Liittymiset ja tulovaikutukset kertyvät viiveellä, koska vapautusta hakevia sekä reagoimattomia kiinteistöjä on ennakoitua enemmän. Projektin jatkamiselle hyväksytty määräaikainen resurssilisäys 2023-2024 ajalle.

Taloudelliset riskit, toiminnalliset riskit	Rakennustietojen kiinteistöveroselvityksen teettäminen palveluna. Selvitystyön oman työn osuuden työmäärä ennakoitua suurempi, mahdolliset henkilöstövaihdokset projektin kuluessa. Selvitystyön tuottovaikutus ennakoitua pienempi	2= todennäköinen	1= riski on pieni	Projektin suunnittelu, hankinnan huolellinen valmistelu, henkilöstövaihdosten ennakointi	2021-2023, määräaikaiseen projektiin liittyvä	Johtava rakennustarkastaja	Projekti etenee toimitussopimuksen mukaisesti. Omistajille suunnatut kyselyt tehty, mittaustyöt käynnissä. Rakennusvalvonnassa lupa-assistentin ennakoiva rekrytointi suoritettu onnistuneesti.
---	---	------------------	-------------------	--	---	----------------------------	---

1= epätodennäköinen
2= todennäköinen
3= erittäin todennäköinen

1= riski on pieni
2= riski on suuri
3= riski on erittäin suuri

Hollolan Vesihuoltolaitos

Vastuhenkilö: Riikka Johansson, vesihuoltopäällikkö

Vesihuoltopäällikön katsaus

Toiminnan kuvaus

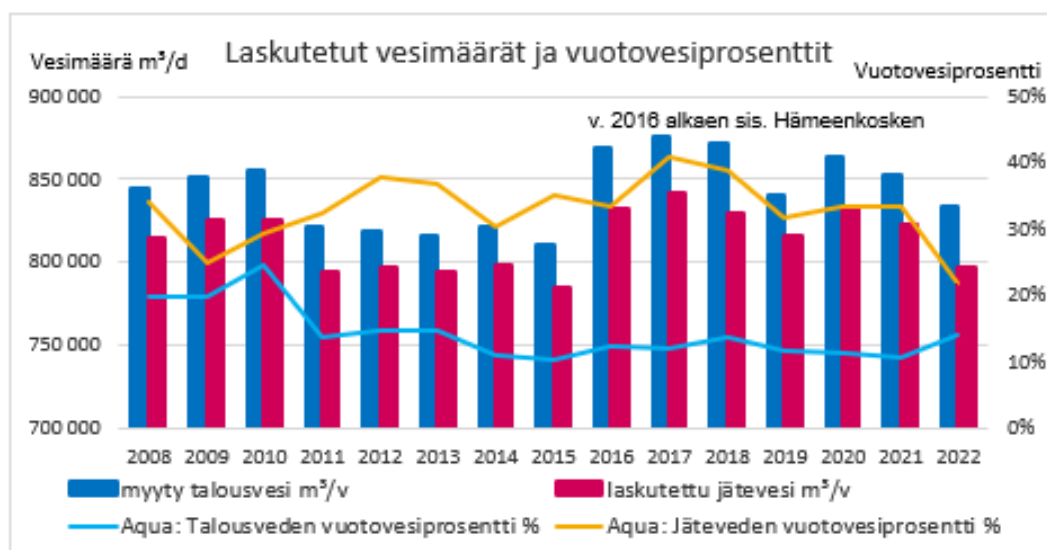
Hollolan vesihuoltolaitos vastaa Hollolan kunnan yleisen vesihuollon järjestämisestä. Hollolan vesihuoltolaitoksella on kunnan hyväksymä vesihuollon toiminta-alue sekä laaja vesi- ja jätevesiverkosto, joilla taataan ihmisille riittävä ja hyvälaatuinen juomavesi sekä asianmukainen jäteveden käsittely. Hollolan vesihuoltolaitoksen verkostojen piirissä on arvioitu olevan noin 18 400 asukasta. Hollolan kunta on sopinut vesihuoltopalveluiden tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen.

Yleistä

Hollolan vesihuoltolaitos on kunnan erillinen taseyksikkö, joka kuuluu elinvoiman palvelualueeseen. Kunta päättää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueesta, vesihuollon kehittämisestä, maksuista ja investoinneista. Hollolan vesihuoltolaitos omistaa vedenottamot, talousvesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostot sekä Hämeenkosken jätevedenpuhdistamon ja vastaa investointien suunnittelusta, toteutuksesta ja rahoituksesta. Hollolan vesihuoltolaitoksen tilinpäätöstiedot sisältyvät kunnan tilinpäätökseen.

Lahti Aqua Oy hoitaa Hollolan vesihuoltopalvelut, joita ovat vedenhankinta- ja jakelu, viemäröinti ja jätevedenpuhdistus sekä asiakaspalvelu (sisältäen uudet liittymät, laskutuksen ja tiedottamisen). Toimintavuosi oli 15. yhteistyövuosi Lahti Aqua Oy:n kanssa.

Hollolan vesihuoltolaitoksen verkostoihin on liittynyt 4 643 kiinteistöä ja arviolta 18 400 asukasta, mikä vastaa noin 80 % väestöstä. Vuonna 2022 talousvettä myytiin 833 845 m³ ja jätevettä laskutettiin 796 876 m³. Vedenkulutus laski 2,2 % ja laskutettu jätevesimäärä 3,1 % edellisestä vuodesta. Vesimäärien lasku johtuu pääosin energiakriisistä, minkä vuoksi etenkin asutus on vähentänyt vedenkulutustaan. Myös koronaepidemian hiipuminen on vähentänyt vedenkäyttöä. Valtakunnallisen trendin mukaisesti vedenkulutus pääsääntöisesti laskee.

Vedenhankinta, -jakelu ja laatu

Hollolan vedenhankinta perustuu täysin luontaiseen pohjaveteen, jota on riittävästi saatavissa kunnan runsaista pohjavesivarannoista. Ennen vesijohtoverkoston johtamista laadukasta pohjavettä käsitellään vain vähän, pH-arvoa nostetaan alkaloimalla ja sitä desinfioidaan mikrobiologisen turvallisuuden varmistamiseksi. Talusvesiverkoston pumpattiin vettä yhteensä 1 004 092 m³, josta 78 % ostettiin Hollolan - Lahden vesilaitoskuntayhtymältä. Omista vedenottamoista oli käytössä Kukkilan, Kellolanlähteen, Myllymäen, Ojastenmäen, Herralan sekä Laitialan vedenottamot, joista pumpattiin vettä yhteensä 220 178 m³ (22 %). Lahdesta ostettiin vettä kokonaismäärästä noin 0,4 % ja vastaava määrä myytiin Lahteen päin.

Toimintavuonna talusvesi täytti sosiaali- ja terveysministeriön asettamat laatuvaatimukset ja -tavoitteet lukuun ottamatta joulukuussa Kukkila-Kalliola-Paimelan aluetta, jossa havaittiin maku- ja hajuhaittaa. Asiakasilmoituksista käynnistyneissä tutkimuksissa Kukkilan vedenottamon vedessä havaittiin pienet pitoisuudet ETBE ja TAAE -yhdisteitä, joista ei kuitenkaan ole aiheutunut terveyshaittaa. Varmuustoimenpiteenä Kukkilan vedenotto keskeytettiin 27.12. alkaen, jolloin kaikki talusvesi johdetaan Lahdesta. Tapahtuneesta on tiedotettu sekä Lahti Aqua Oy:n sekä kunnan kotisivuilla, ELY-keskukselle sekä kunnan terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisille.

Talusveden laadusta tiedotetaan Lahti Aqua Oy:n sivuilla www.lahtiaqua.fi

Erillisiä vesihuollon laitospalveluiden urakoita esim. Salpa-Mattilan vedenottamon kaivon saneeraus toteutettiin tilaamalla rakennuttamispalvelut Lahti Aqua Oy:lta konsessiosopimuksen pohjalta.

Vesi- ja jätevesiverkostot

Hollolassa on vesihuoltolaitoksen verkostoa seuraavasti:

- vesijohtoa 348,8 km
- jätevesiviemäriä 316,9 km
- hulevesiviemäriä 90,0 km

Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Kiventöyry/Tasatarhan 3-vaiheen ja Hirvimäen 1-vaiheen uusille asemakaava-alueille. Paimelanraitille ja Kirkkotielle rakennettiin vesihuollon liittymälinjoja asemakaava-alueiden ulkopuolelle. Runkovesijohtoa ja -viemäriä saneerattiin Soramäentien noin 260 m ja jätevesiviemäriä sujutettiin Hämeenkosken kirkonkylällä noin 1,6 km. Tikkakalliontien, Suotien ja Hämeenkosken ns. Kuustenmaan jätevesipumppaamot saneerattiin. Hämeenkoskelle rakennettiin

Erillisiä vesihuoltoverkoston laitospalveluiden urakoita esim. Hämeenkosken paineaseman rakentaminen, Kukkilan jätevesimittauksen uusiminen ja jätevesipumppaamoiden saneeraaminen toteutettiin tilaamalla rakennuttamispalvelut Lahti Aqua Oy:lta konsessiosopimuksen pohjalta. Lisäksi Aqua Palvelu Oy:n toimesta tehtiin mm. uusia tonttiliittymiä. Uudiskohteista uusien asemakaava-alueiden rakentaminen toteutettiin kuntatekniikan kanssa yhteistyössä. Vesihuollon erilliset verkostohankkeet esim. Paimelanraitin vesihuoltolinjan rakentaminen ja Soramäentien saneerauksen rakennuttaminen toteutettiin puitesopimusconsultteja hyödyntäen.

Talusvesiverkoston laskuttamattoman veden osuus oli noin 17 %, mikä on samalla tasolla kuin valtakunnallinen keskiarvo. Laskuttamattoman veden osuus on kuitenkin noussut hieman edellisiin vuosiin verrattuna (14-15 %). Mikäli huomioidaan mm. verkostossa tarkoituksella tehdyt juoksutukset, varsinaisten vuotovesien osuus oli 14,1 % (10,6 % vuonna 2021). Jätevedenpuhdistamoille tulevan laskuttamattoman jäteveden osuus oli vain 22 %, mikä laskee selvästi aiemmasta tasosta (34 %) ja on alle valtakunnallisen keskimääräisen tason. Laskuttamattoman veden osuuden lasku johtuu ennen kaikkea Kukkilan jätevesimittauksen uusimisesta, minkä vuoksi Kukkila-Kalliola-Paimelan alueen jätevesivirtaama tippuivat selvästi aiemmasta. Ns. vuotovesiin vaikuttaa verkoston kunto sekä etenkin viemäriverkoston osalta vuosittain vaihtelevat sääolosuhteet ja virtaamamittausten epävarmuustekijät. Vuotovesien vähentämiseen on kiinnitetty huomiota mm. kaivoja ja jätevesiviemäreitä saneeraamalla. Verkoston vanheneminen ja

saneerausvelan kasvu ovat valtakunnallinen haaste, jolloin vuotovesimääriä on vaikea vähentää, vaikka saneeraukseen investoidaankin.

Jäteveden käsittely

Viemäröidyt jätevedet käsitellään Hämeenkosken alueella Hollolan omassa jätevedenpuhdistamossa ja muutoin Lahti Aqua Oy:n puhdistamoissa. Salpakangas-Kukonkoivun, Kirkonseutu-Pyhäniemen ja Herrala-Hakosilta-Nostavan alueilta jätevedet johdetaan Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamoon sekä Vesikansan (Kukkila, Kalliola, Paimela) alueelta Kariniemen jätevedenpuhdistamoon. Käytöstä poistetussa Salpakankaan puhdistamossa (Komola) on käytössä jäteveden esikäsittely, jossa suurimmat kiintoaineet poistetaan mekaanisesti. Vuoden aikana Hollolan jätevesiä käsiteltiin yhteensä 1 025 500 m³ (1 239 000 m³ vuonna 2021), josta 75 % Ali-Juhakkalan, 18 % Kariniemen ja 7,5 % Hämeenkosken puhdistamolla. Jätevedenkäsittely muodostaa noin puolet Hollolan maksamasta palvelumaksusta Lahti Aqua Oy:lle.

Toimintavuonna jäteveden käsittely on täyttänyt kaikki puhdistamoille ympäristöluvista asetetut puhdistusvaatimukset. Jäteveden käsittelytuloksista tiedotetaan Lahti Aqua Oy:n sivuilla www.lahtiaqua.fi

Kunnan alueella muodostuvia sako- ja umpikaivolietettä vastaanotetaan Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamolla sekä Hämeenkosken alueella sijaitsevalla erillisellä Ojastenmäen lietteiden vastaanottoasemalla.

Hulevedet

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunta vastaa asemakaava-alueiden hulevesien hallinnan järjestämisestä. Kunta ja vesihuoltolaitos ovat sopineet hulevesien viemäröinnistä niin, että huleveden johtamiseksi rakennettavat hulevesiviemärit kuuluvat vesihuoltolaitokselle. Katualueiden kuivatusputket ja kaivot sekä muut katualueiden kuivatukseen liittyvät rakennelmat toteutetaan kunnan toimesta. Kunta vastaa mahdollisista hulevesiviemäreiden jälkeen alkavista avo-ojista, hulevesialtaista yms. rakenteista. Erilliset ojarummut tai yksittäiset sadevesiviemärit, jotka eivät sijaitse asemakaava-alueella, eivät kuulu vesihuoltolaitoksen vastuualueeseen.

Vesihuoltolaitos ei toistaiseksi peri kunnalta tai hulevesiverkostoon liittyneiltä kiinteistöiltä korvausta huleveden viemäröinnistä, mikä olisi vesihuoltolain mukaisesti mahdollista.

Riskien hallinta

Hollola hyödyntää Lahti Aqua Oy:n ison vesihuoltolaitoksen tarjoamia palveluita, jotta riittävä osaaminen ja resurssointi voidaan varmistaa myös häiriötilanteissa. Hollolan vesihuoltolaitos kehittää toimintaansa ja panostaa vesi- ja viemäriverkostojen sekä laitosten saneeraukseen, jotta nykyinen hyvä toimintavarmuus voidaan turvata.

Vesihuoltolaitokselle on laadittu vesihuoltolain mukainen varautumissuunnitelma häiriötilanteiden varalle, minkä päivitys valmistui vuoden 2021 alussa ja on tarvittavin osin päivitetty myös vuoden 2022 aikana. Varautumissuunnitelma sisältää riskikartoitukset sekä vedenhankinnalle ja -jakelulle että jätevesien viemäröinnille ja käsittelylle (WSP ja SSP). Suunnitelmaan sisältyy toimenpideohjelma vastuutahoineen ja aikatauluineen, minkä mukaisesti havaittujen riskien hallintatoimenpiteitä toteutettiin ja varautumistilannetta parannettiin. Talousveden valvontatutkimusohjelman päivityksen yhteydessä WSP:tä täydennettiin koskettamaan myös vedenottamoiden käyttämän pohjaveden riskinarviointi vuoden 2022 aikana.

Vesihuollon varautumisesta järjestettiin keväällä sidosryhmäpalaveri ja varavoimakoneiden käytöstä harjoitus elokuussa. Hollolan vesihuoltoa koskettaa myös Lahti Aqua Oy:n harjoitukset.

Talous

Liikevaihto 4 630 487,48 € muodostui talous- ja jätevesien käyttömaksuista, perusmaksuista sekä liittymismaksuista. Vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksutulot laskivat edelliseen

vuoteen verrattuna vedenkulutuksen vähentymisen myötä. Kokonaisuutena tilinpäätös oli 55 578,18 € alijäämäinen.

Toiminnan kannattavuuden tunnuslukuna käytetään toimintakatetta suhteessa liikevaihtoon, joka oli 47 % (46 % vuonna 2021) ja jota voidaan pitää kohtuullisen hyvänä tasona.

Investointeja tehtiin vuoden aikana 2,75 miljoonan euron edestä, joista 60 % oli uusinveitoiteja ja 40 % saneerausinvestointeja. Investointien suhde liikevaihdosta oli 59,4 %, kun suositeltu taso on luokkaa 40-50 %.

Menot muodostuvat pääasiallisesti käyttötalouden kuluista, investoinneista sekä kunnalle maksettavasta peruspääoman korvauksesta. Peruspääoman mukainen vuotuinen korvaus omistajalle eli peruskunnalle oli 302 700 €. Samansuuruinen tuloutuskäytäntö on ollut voimassa vuodesta 1994. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat palvelumaksut laskivat noin 100 000 € johtuen Kariniemeen johdettavien jätevesiosuuskien laskusta sekä pääsääntöisesti vain vuodelle 2021 kohdistuneista ICT-investoinneista.

Lainakanta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta oli vuoden lopussa 2 475 000 €. Korkomenoja maksettiin 3 439,84 euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 386,9 % (355,8 % vuonna 2021). Velkoja saatiin lyhennettyä suunnitelmien mukaisesti.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 2,3 % (3,7 % vuonna 2021) ja omavaraisuusaste 42,3,0 % (44,0 % vuonna 2021). Kertynyt ylijäämä taseessa oli 3 973 000 € ja tilikauden alijäämä 55 578,18 €.

Vesihuoltomaksut

Vesihuollon materiaali- ja rakentamiskustannukset ovat nousseet viime vuosina merkittävästi, kuten myös energia- ja muut käyttökustannukset. Hollolan vesihuoltolaitoksen hinnastoa muutettiin vuoden 2022 aikana niin, että perusmaksut nousivat 10 % 1.1.2023 alkaen. Nosto oli tarpeen, jotta laitoksen toimintakustannukset voidaan kattaa ja varautua tuleviin menoihin. Samalla kohtuullistettiin suurimpien kiinteistöjen liittymismaksuja niin, että jatkossa on aiemman kolmen sijasta neljä erilaista kiinteistötyyppiä, joilla on ns. aiheuttamisperiaatteen mukainen maksukerros.

Hollolan vesihuoltomaksut ovat valtakunnallisia keskiarvoja korkeampia. Korkeita maksuja selittää mm. Hollolan hajanainen yhdyskuntakehitys ja vähäinen vedenmyynti, jolloin vesihuoltoverkostoa on paljon suhteessa liittyneisiin kiinteistöihin ja laskutettuun vesimäärään. Vesihuoltolaitoksella on myös paljon investointitarpeita sekä uudisrakentamisen että saneerauksen puolella. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat asiakaspalvelun ja operatiivisen toiminnan palvelumaksut olivat yhteensä noin puolet Hollolan vesihuoltomaksuilla kerättävistä tuloista.

Muut asiat

Hollolan vesihuoltolaitos tiedotti vuoden 2022 aikana erilaisista vesihuoltoon liittyvistä asioista ja uutisista kunnan kotisivuilla ja somekanavilla sekä osin myös paikallislehdissä. Lisäksi tiedotettiin kirjeitse kaikkia asiakkaita hinnaston muutoksesta sekä vesihuollon häiriötilanteisiin varautumisesta.

Hollolan vesihuoltopalveluista on tehty kahdet eri kyselytutkimukset, Yhdyskuntatekniset palvelut 2022 (FCG) ja Lahti Aqua Oy:n tilaama asiakastutkimus (Innolink). Molemmissa kyselyissä asukkaat ovat antaneet pääosin hyvät tai erinomaiset tulokset vesihuoltopalveluille. Parhaat pisteet Hollola on saanut talousveden laadusta sekä jätevedenpuhdistamojen toiminnasta.

Vuonna 2022 jatkettiin ympäristönsuojelun kanssa toiminta-alueella sijaitsevien, mutta vesihuoltoverkostoon liittymättömien kiinteistöjen velvoittamisprojektiä.

Vesihuoltolaitos osallistui tiiviisti kunnan ensimmäiseen hulevesien hallintasuunnitelman laadintaan, joka valmistui vuoden 2022 alussa. Työtä jatkettiin laatimalla konkreettisempi ja viranhaltijakäyttöön tarkoitettu hulevesiohjelma, jossa toimenpiteille on kirjattu tavoitteelliset aikataulut ja vastuutahot.

Arvio tulevasta kehityksestä

Hollolan vesihuoltolaitokselle kohdistuu investointipaineita sekä uusien verkostojen rakentamistarpeista että olemassa olevan vanhenevan verkoston saneeraamistarpeesta. Lahti Aqua Oy:n palvelumaksut riippuvat mm. jätevesimääristä ja muista muuttuvista tekijöistä, jolloin niitä on vaikea ennustaa. Hollolan vesihuoltolaitoksen tulokseen vaikuttaa myös liittymismaksuista kertyvät tulot, jotka voivat vaihdella merkittävästi vuosittain. Kuluttajilta perittäviä vesihuoltomaksuja nostetaan tarvittaessa toimintakustannusten ja investointien kattamiseksi, mikä on valtakunnallinen trendi.

Hollolan vesihuollon kehittämistarpeita vesihuoltolaitoksen toimintaedellytysten parantamiseksi seurataan ja niiden perusteella valitaan vuosittain toteutettavat toimenpiteet investointiohjelmaan käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Vesihuollon tunnusluvuille on asetettu tavoitteet, joiden kehitystä seurataan.

Vuonna 2023 aloitetaan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys, mikä on tarkoitus valmistua vuonna 2024.

Hollolassa 22. helmikuuta 2023

Riikka Johansson
vesihuoltopäällikkö

Talousarvion toteutuminen

Käyttötalous

Hollolan Vesihuoltolaitos

	Ta 2022	Tot 2022	Ta - Tot 2022	Tot %	Tp 2021
Toimintatuotot	4 704 900 €	4 674 154 €	30 746 €	99,35 %	4 768 445 €
Valmistus omaan käyttöön					61 €
Toimintakulut	-2 416 000 €	-2 500 808 €	84 808 €	103,51 %	-2 550 370 €
TOIMINTAKATE	2 288 900 €	2 173 347 €	115 553 €	94,95 %	2 218 136 €
Rahoitustuotot ja -kulut	-307 800 €	-305 820 €	-1 980 €	99,36 %	-312 343 €
VUOSIKATE	1 981 100 €	1 867 527 €	113 573 €	94,27 %	1 905 792 €
Poistot ja arvonalentumiset	-1 981 100 €	-1 927 736 €	-53 364 €	97,31 %	-1 886 945 €
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	0 €	4 631 €	-4 631 €	0,00 %	5 898 €
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	0 €	-55 578 €	55 578 €	0,00 %	24 745 €

Vesihuoltolaitoksen valtuuston sitovuustaso on tilikauden ylijäämä/alijäämä

Investoinnit

VESIHUOLTOLAITOS	Ta 2022	Tot 2022	Tot %	Ta- Tot
Menot	3 500 000	2 748 553	78,5 %	751 447
Rahoitusosuudet	0			
Netto	3 500 000			

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

Hankekohtainen erittely

Uudisrakentaminen

Hopeakallio	100 000	66 427
Hirvimäen alue	1 000 000	727 091
Salpakankaan teollisuusalue (sis. Vaaksakuja)	50 000	
Kukonkoivun teollisuusalue	100 000	
Terveystie 12 b ja C hulevesiliittymä	50 000	49 415
Kiventöyryntie asemakaava	200 000	284 371
Paimelanraitti	100 000	93 260
Kukkilan alueen hulevesiviemärointi (Toisenmäenkuja, Norolantie)	100 000	22 690
Kärkölä-Herrala yhdysvesijohto	150 000	2 940
Jälkikorjaukset ja -liittymien rakentaminen (kaikki alueet)	150 000	172 321

Saneerauskohteet

Soramäentien saneeraus Tiilikankaantien risteykseen asti	500 000	291 417
Asikkalantien viemäri	300 000	229 536
Saneerattavat pumppaamot (vähintään 3 kpl/v)	400 000	369 506

Varautumisen tehostaminen

Salpa-Mattilan vedenottamon saneeraus	200 000	103 439
Laitalan jätevedenpuhdistamon saneeraus	50 000	
Laitosten muut korjaukset ja varautumisen tehostaminen	50 000	136 939

Edelliseltä vuodelta siirtyneet investoinnit

Perhoslehdon alue		98 625
Pihkatie		70 010

Tulevat alueet suunnittelu

Pennasen alue		4 876
Tervatie		13 991
Soramäen saneeraus		2 377
Sorvasen alue		9 323

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Vesihuoltolaitos	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Laskutettava vesimäärä, 1000 m ³	852	850	834
Laskutettava jätevesimäärä, 1000 m ³	822	830	797
Liittyjäkiinteistöjen määrä, kpl	4 592	4 650	4 643
Vesimaksu, €/m ³ (alv. 0%)	1,57	1,57	1,57
Investoinnit/liikevaihto (%)	62	50	59

Taseyksikön tilinpäätöslaskelmat

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Liikevaihto	4 630 487,48	4 768 445,05
Valmistus omaan käyttöön	0,00	61,00
Tuet ja avustukset	43 666,97	0,00
Materiaalit ja palvelut	-2 406 719,24	-2 458 712,61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-155 212,67	-120 086,72
Palvelujen ostot	-2 251 506,57	-2 338 625,89
Henkilöstökulut	-84 677,69	-82 398,92
Palkat ja palkkiot	-55 002,08	-53 007,95
Henkilösivukulut	-29 675,61	-29 390,97
Eläkekulut	-27 332,71	-27 517,92
Muut henkilösivukulut	-2 342,90	-1 873,05
Poistot ja arvonalentumiset	-1 927 735,76	-1 886 944,70
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 927 735,76	-1 882 544,70
Arvonalentumiset	0,00	-4 400,00
Liiketoiminnan muut kulut	-9 410,64	-9 258,82
Liikeylijäämä	245 611,12	331 191,00
Rahoitustuotot ja -kulut:	-305 820,34	-312 343,31
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	319,50	0,00
Muille maksetut korkokulut	-3 439,84	-9 643,31
Korvaus peruspääomasta	-302 700,00	-302 700,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	-60 209,22	18 847,69
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	-60 209,22	18 847,69
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	4 631,04	5 897,59
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-55 578,18	24 745,28
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,3 %	3,7 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	2,1 %	1,9 %
Voitto, %	-1,3 %	0,4 %

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS**RAHOITUSLASKELMA**

01.01. - 31.12.2022

01.01. - 31.12.2021

Toiminnan rahavirta

Tulorahoitus	1 867 526,54	1 905 792,39
Liikeliijäämä	245 611,12	331 191,00
Poistot ja arvonalennukset	1 927 735,76	1 886 944,70
Rahoitustuotot ja -kulut	-305 820,34	-312 343,31
Investointien rahavirta	-2 748 553,36	-3 024 207,50
Investointimenot	-2 748 553,36	-3 024 207,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	-881 026,82	-1 118 415,11

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset	-4 090,00	0,00
Antolainauksen lisäys muille	-4 090,00	0,00
Lainakannan muutokset	1 409 089,57	416 058,80
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-475 000,00	-625 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	1 884 089,57	1 041 058,80
Muut maksuvalmiuden muutokset	-523 972,75	702 356,31
Saamisten muutos kunnalta	0,00	385 616,97
Saamisten muutos muilta	-234 863,87	480 378,78
Korottomien velkojen muutos muilta	-289 108,88	-163 639,44
Rahoituksen rahavirta	881 026,82	1 118 415,11

Rahavarojen muutos

0,00 0,00

Rahavarojen muutos

Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, eur	-4 315 952	-4 082 641
Investointien tulorahoitus, %	67,90	63,0
Laskennallinen lainanhoitokate	2,4	3,1
Quick Ratio	0,06	0,01
Current Ratio	0,06	0,01

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

TASE

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	89 134,51	89 134,51
Rakennukset	848 267,83	911 704,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 090 562,56	27 888 277,61
Koneet ja kalusto	94 792,60	115 600,74
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	862 939,02	1 160 162,06
Liittymismaksut	110 345,00	106 255,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	31 096 041,52	30 271 133,92
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	220 109,52	5 952,45
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	19 676,90	3 651,94
Siirtosaamiset	22 533,67	17 851,83
VAIHTUVAT VASTAAVAT	262 320,09	27 456,22
VASTAAVAA	31 358 361,61	30 298 590,14
VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
Oma pääoma		
Peruspääoma	-9 302 673,01	-9 302 673,01
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-4 028 081,21	-4 003 335,93
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	55 578,18	-24 745,28
	-13 275 176,04	-13 330 754,22
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	0,00	-4 631,04
	0,00	-4 631,04
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-2 150 000,00	-2 475 000,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-11 633 644,47	-11 633 644,47
	-13 783 644,47	-14 108 644,47
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-325 000,00	-475 000,00
Lainat kunnalta	-3 725 148,37	-1 841 058,80
Ostovelat	-233 847,97	-516 442,05
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	0,00	-9 438,44
Siirtovelat	-15 544,76	-12 621,12
	-4 299 541,10	-2 854 560,41
	-18 083 185,57	-16 963 204,88
VASTATTAVAA	-31 358 361,61	-30 298 590,14
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	42,3	44,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	386,9	355,8
Kertynyt ylijäämä, 1000 eur	3 973	4 028
Lainakanta 31.12., 1000 eur	2 475	2 950

Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot

Huleveden viemäröinnin ja vesihuollon osalta esitetään eriytetyt tilinpäätöslaskelmat vesihuoltolain muutosten (22.8.2014/681) edellyttämällä tavalla.

Erillisiä huleveden käyttömaksuja tai huleveden vuosittaisia perusmaksuja ei ole toistaiseksi käytössä. Tilikauden 2022 tuloiksi on luettu huleveden viemäröinnille suoraan kohdistettavissa olleet liittymismaksutulot sekä perusmaksutulosta laskennallisesti eriytetty osuus.

Vuodesta 2021 huleveden viemäröinnin toimintamenot on eriytetty omalla laskentatunnisteella (sisäinen tilaus). Vuoteen 2020 asti huleveden viemäröinnin menot eriytettiin laskennallisesti, perusteena käytettiin hulevesiverkoston pituutta.

Lainoista huleveden osuudeksi on erotettu tasearvojen suhteessa lainapääoma ja korkomenot.

Hulevedelle on määritetty prosenttiosuus poistoista.

Taseyksikön tilinpäätöslaskelmat

Vesihuoltolain edellyttämä laskennallinen eriytys, huleveden viemäröinti

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMA

01.01. - 31.12.2022   01.01. - 31.12.2021

Liikevaihto	101 071,48	189 697,39
Materiaalit ja palvelut	-69 587,74	-45 006,53
Palvelujen ostot	-69 587,74	-45 006,53
Poistot ja arvonalentumiset	-142 652,45	-132 086,13
Suunnitelman mukaiset poistot	-142 652,45	-132 086,13
Liikelylijäämä	-111 168,71	12 604,73
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Muille maksetut korkokulut	-31 644,81	-29 862,48
Korvaus peruspääomasta	-466,71	-1 105,98
	-31 178,10	-28 765,50
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	-142 813,52	-17 257,75
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	-142 813,52	-17 257,75
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	342,70	412,83
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-142 470,82	-16 844,92

RAHOITUSLASKELMA

01.01. - 31.12.2022   01.01. - 31.12.2021

Toiminnan rahavirta

Tulorahoitus	-285 465,96	-149 343,88
Liikelylijäämä	-111 168,71	12 604,73
Poistot ja arvonalennukset	-142 652,45	-132 086,13
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 644,81	-29 862,48
Investointien rahavirta	-449 118,02	-177 379,58
Investointimenot	-449 118,02	-177 379,58
Toiminnan ja investointien rahavirta	-734 583,98	-326 723,46

Rahoituksen rahavirta

Lainakannan muutokset	-48 925,00	-59 375,00
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-48 925,00	-59 375,00
Rahoituksen rahavirta	-48 925,00	-59 375,00

TASE		
VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 179 407,82	2 668 052,43
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	221 514,13	200 028,98
PYSYVÄT VASTAAVAT	3 400 921,95	2 868 081,41
Vaihtuvat vastaavat		
VASTAAVAA	3 400 921,95	2 868 081,41
VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
Oma pääoma		
Peruspääoma	-958 175,32	-883 753,94
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	779 735,76	779 735,76
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-142 470,82	16 844,92
	-320 910,38	-87 173,26
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	0,00	-324,17
	0,00	-324,17
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-221 450,00	-235 125,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-1 198 265,38	-1 105 196,22
	-1 419 715,38	-1 340 321,22
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-33 475,00	-45 125,00
	-1 453 190,38	-1 385 446,22
VASTATTAVAA	-1 774 100,76	-1 472 943,65